บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

รัฐชาติ (nation - state) ซึ่งเป็นเครื่องบ่งชี้ถึงความเป็นรัฐสมัยใหม่นั้น เกิดขึ้นหลังจากการทำสนธิสัญญาเวสท์ฟาเลีย (Westphalia) ใน ค.ศ. 1648 สนธิสัญญาดังกล่าวเป็นสัญญาสงบศึกระหว่างพวกที่นับถือศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกและนิกายโปรแตสแตนท์ ซึ่งในระยะเวลาก่อนหน้านี้รัฐยังไม่มีเส้นแบ่งอาณาเขตที่แน่นอน สนธิสัญญาเวสท์ฟาเลียจึงช่วยวางพื้นฐานระบบรัฐสมัยใหม่ในทวีปยุโรป โดยแบ่งอาณาเขตของรัฐต่าง ๆ ให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ สนธิสัญญาเวสท์ฟาเลียยังมีความเกี่ยวข้องกับหลักการที่ว่ารัฐอธิปไตยที่เป็นเอกราชทั้งหลายนั้นเท่าเทียมกัน[1]

ในการนี้เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่าประชาคมการเมืองที่เรียกได้ว่าเป็นรัฐบาลนั้นต้องประกอบไปด้วยประชากร ดินแดน รัฐบาลและอำนาจอธิปไตย[2] ชาติ คือ กลุ่มคนจำนวนหนึ่งที่มีความจงรักภักดีต่อชุมชนของตนเหนืออื่นใด รวมทั้งมีบางสิ่งหรือหลายสิ่งร่วมกัน เช่น ภาษา วัฒนธรรม ศาสนา ประวัติศาสตร์ ชาติมักประกอบด้วยกลุ่มคนที่มีเชื้อชาติเดียวกันหรือกลุ่มทางชาติพันธุ์ที่มีภาษาและศาสนาร่วมกัน ผู้คนจะรู้สึกถึงความเป็นหนึ่งเดียวและรู้สึกว่าตนแตกต่างจากกลุ่มอื่นเพราะสิ่งที่มีร่วมกันเหล่านี้ซึ่งทำให้พวกเขาปกป้องชาติและผืนแผ่นดินของบรรพบุรุษจากการรุกรานของต่างชาติ ความรู้สึกในความเป็นหนึ่งเดียวกันนี้ก่อให้เกิดความเป็นชาติขึ้น[3] ขณะที่สำนึกความเป็นชาติเน้นเรื่องของจิตใจและการรับรู้ของคน ส่วนชาตินิยมนั้นเป็นแนวความคิดที่พัฒนาต่อเนื่องมาจากสำนึกความเป็นชาติโดยตั้งอยู่บนพื้นฐานความเชื่อที่ว่า

---

[1] มณีมัย รัตนมณี, ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ, (กรุงเทพฯ : บริษัทสำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด, 2520), น. 6.

[2] เรื่องเดียวกัน, น. 8.

[3] Frank N. Magill, International Encyclopedia of Sociology Vol. 2, (United States of America : Fitzroy Dearborn published, 1995), pp. 878-879.

PDF Created with deskPDF PDF Writer - Trial :: http://www.docudesk.com

ประชาชนมีลักษณะร่วมกันในภาษา ศาสนา หรือเชื้อชาติรวมกันเป็นชุมชนทางการเมืองที่แยกต่างหากและไม่เหมือนใคร[4]

ในการนี้เบเนดิกส์ แอนเดอร์สัน (Benedict Anderson) ได้เขียนหนังสือชื่อ "Imagined Communities. Reflections on the Origin and Spread of Nationalism" ซึ่งมีการแปลเป็นภาษาไทยโดยใช้ชื่อ "ชุมชนจินตกรรม บทสะท้อนว่าด้วยกำเนิดและการแพร่ขยายของชาตินิยม" แอนเดอร์สันนิยามคำว่า "ชาติ" ว่าคือ "ชุมชนจินตกรรมการเมือง-และจินตกรรมขึ้นโดยมีทั้งอธิปไตยและมีขอบเขตจำกัดมาตั้งแต่กำเนิด ชาติถูกจินตกรรมขึ้นก็เพราะว่าสมาชิกของชาติที่แม้จะเล็กที่สุดก็ตาม แม้จะไม่เคยรู้จักเพื่อนสมาชิกร่วมชาติทั้งหมดของตน ไม่เคยพบเห็นพวกเขาเหล่านั้นทั้งหมด หรือไม่เคยแม้กระทั่งได้ยินชื่อเสียงเรียงนามของพวกเขาเหล่านั้นก็ตาม กระนั้นในจิตใจของแต่ละคนก็มีภาพพจน์ของความเป็นชุมชนร่วม"[5] ดังนั้น ความเป็นชาติจึงเป็นสิ่งประดิษฐ์ทางวัฒนธรรม ซึ่งเมื่อปรุงแต่งด้วยปัจจัยต่าง ๆ ทางการเมืองก็กลายเป็นความเป็นจริงขึ้นมาทั้งบนผิวโลก ในการรับรู้ของเราและในชีวิตปรกติประจำวันของเรา[6] ความเป็นชาติจึงช่วยสะท้อนให้เห็นคุณลักษณะร่วมหรืออดีตที่มีร่วมกันของคนในชาติ ซึ่งแอนเดอร์สันและนิธิ เอียวศรีวงศ์ชี้ให้เห็นถึงกระบวนการที่รัฐชาติปลูกฝังสำนึกความเป็นชาติโดยผ่านระบบการศึกษาสมัยใหม่ที่รัฐชาติแพร่กระจายสำนึกแบบหนึ่งจากบนสู่ล่างสำเร็จอย่างราบรื่น โดยผ่านการกล่อมเกลาสมองกันตั้งแต่เด็กจนโต[7]

สำนึกความเป็นชาติจึงเกี่ยวพันกับอัตลักษณ์ (identity) หรือคุณสมบัติของคนในสังคมว่าเคยเป็นมาอย่างไร และจะผันผวนหรือปรับตัวกันอย่างไรในภาวะปัจจุบัน[8] สำนึกความเป็นชาติจึงมิได้ปรากฏขึ้นเป็นชุดในสมองของปัจเจกชนคนใดอย่างกะทันหัน แต่เป็นกระบวนการที่ก่อรูปร่างท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรม การสื่อสาร การพิมพ์ และปฏิสัมพันธ์ของคน

---

[4] Nicholas Abercerombie, Stephen Hill and Bryan S. Turner, The Penguin Dictionary of Sociology, 4th ed, (England : Penguin Books, 2000), p. 234.

[5] เบเนดิกส์ แอนเดอร์สัน, ชุมชนจินตกรรม บทสะท้อนว่าด้วยกำเนิดและการแพร่ขยายของชาตินิยม, ชาญวิทย์ เกษตรศิริ บรรณาธิการแปล, (กรุงเทพฯ : มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 2552), น. 9-10.

[6] นิธิ เอียวศรีวงศ์, ชาติไทย, เมืองไทย, แบบเรียนและอนุสาวรีย์, (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มติชน, 2538), น. (13).

[7] เรื่องเดียวกัน, น. (14-15).

[8] เรื่องเดียวกัน, น. (11).

PDF Created with deskPDF PDF Writer - Trial :: http://www.docudesk.com

จำนวนมาก[9] สำนึกความเป็นชาติแต่ละชาติจึงแตกต่างกันออกไปซึ่งขึ้นอยู่กับประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ชาติพันธุ์หรือสิ่งอื่น ๆ ที่รัฐชาติเลือกนำมาเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างความเป็นชาติ ยกตัวอย่างกรณีของญี่ปุ่นหลังจากการปฏิรูปเมจิ สำนึกความเป็นชาติของญี่ปุ่นดูได้จากรัฐธรรมนูญเมจิ ค.ศ.1889 ที่กล่าวไว้ว่า อำนาจอธิปไตยเป็นของจักรพรรดิไม่ใช่ของประชาชน รัฐบาลเป็นรัฐบาลของจักรพรรดิ ระบบการปกครองดังกล่าวจึงเน้นความเป็นเอกภาพของชาติและรวมศูนย์อำนาจที่พระจักรพรรดิอันเป็นระบบการปกครองของญี่ปุ่นที่ชาวญี่ปุ่นถูกสอนให้เชื่อว่าลักษณะดังกล่าวเป็นของญี่ปุ่นชาติเดียวเท่านั้นและเป็นอย่างนี้ตลอดหลายพันปีแล้ว

ลักษณะพิเศษที่กล่าวถึง คือ ญี่ปุ่นถูกปกครองโดยราชวงศ์เดียวกันสืบต่อมาไม่ขาดสายและมีอายุอย่างยาวนาน และอีกประการคือ ความสัมพันธ์ระหว่างจักรพรรดิกับประชาชนเป็นเหมือนความสัมพันธ์ระหว่างพ่อกับลูก โดยมีความเชื่อในแนวความคิดนี้ว่าจักรพรรดิเป็นผู้สืบเชื้อสายโดยตรงจากเทพีแห่งดวงอาทิตย์ (Amaterasu) และพลเมืองของพระองค์คือผู้สืบทอดอีกต่อหนึ่งจากครอบครัวของจักรพรรดิ[10] สำนึกความเป็นชาติของญี่ปุ่นจึงให้ความสำคัญกับการปกครองของจักรพรรดิราชวงศ์เดียว ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันทางเชื้อชาติ ภาษาและวัฒนธรรมที่มีอยู่ในสังคม

ขณะที่กรณีของสหรัฐอเมริกานั้นแตกต่างออกไป อาจกล่าวได้ว่าสหรัฐอเมริกาเป็นดินแดนแห่งผู้อพยพที่ประกอบด้วยผู้คนหลากหลายเชื้อชาติที่แตกต่างกันทั้งทางภาษา ศาสนา วัฒนธรรม สิ่งที่ยึดเหนี่ยวแต่ละชุมชนเข้าด้วยกันจึงไม่ใช่ความเป็นหนึ่งเดียวทางเชื้อชาติแบบญี่ปุ่น แต่เป็นสถาบันทางสังคมต่าง ๆ เช่น กฎหมาย ดังข้อความ “ภายใต้กฎหมายมนุษย์ทุกคนเกิดมามีอิสระ” และ “ไม่มีบุคคลใดที่เข้ามาตั้งรกรากในประเทศนี้จะเป็นทาสภายใต้บริบทใด ๆ ก็ตาม” ทุกคนจึงกำเนิดอย่างเท่าเทียมกันและมีสิทธิในชีวิต เสรีภาพและการแสวงหาความสุข[11] สหรัฐอเมริกาจึงได้ชื่อว่าดินแดนแห่งโอกาส สำนึกความเป็นชาติจึงไม่ได้ผูกพันกับตัวตนของแต่ละชุมชนที่อยู่ในสหรัฐอเมริกาแต่กลับเป็นกฎหมายที่ยึดโยงชุมชนแต่ละชุมชนเข้าไว้ด้วยกันรวมทั้งรับรองความเท่าเทียมกันของพลเมืองอเมริกันทุกคน

---

[9] เรื่องเดียวกัน, น. (14-15).

[10] ฉัตรทิพย์ นาถสุภา, ญี่ปุ่นกับมหาเอเชียบูรพา, (กรุงเทพฯ : บริษัท สำนักพิมพ์สำนักพิมพ์สร้างสรรค์จำกัด, 2548), น. 18-21.สร้างสรรค์จำกัด, 2548), น. 18-20.

[11] Harry M. Ward, The America Revolution Nationhood Achieved 1763-1788, (United.States of America : St. Martin’s Press, Inc, 1995), pp. 88-90.

PDF Created with deskPDF PDF Writer - Trial :: http://www.docudesk.com

สำหรับกรณีของสาธารณรัฐสิงคโปร์นั้น มีความคล้ายคลึงกับสหรัฐอเมริกาในแง่ที่ต่างก็เป็นพหุสังคม (plural society) เช่นเดียวกัน สิงคโปร์ตกอยู่ภายใต้การปกครองของอังกฤษใน ค.ศ. 1819 โดยสิงคโปร์ถูกเลือกให้เป็นที่มั่นของบริษัทอินเดียตะวันออกของอังกฤษในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เพราะว่ามีลักษณะทางภูมิศาสตร์เหมาะสมต่อการทำการค้า สิงคโปร์ได้ถูกพัฒนาให้เป็นศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนสินค้าระหว่างยุโรป จีนและอินเดีย ด้วยเหตุนี้สิงคโปร์จึงกลายเป็นจุดศูนย์กลางทางการค้าของจักรวรรดินิยมอังกฤษในภาคพื้นเอเชียตะวันออกเฉียงใต้[12] สำหรับเรื่องการปกครอง บริษัทอินเดียตะวันออกของอังกฤษได้สถาปนาเขตการปกครองที่เรียกว่า สเตรตส์ เซตเติลเมนทส์ (Straits Settlements) ประกอบด้วยปีนัง มะละกาและสิงคโปร์เข้าไว้ด้วยกัน ในช่วงกลางศตวรรษที่ 19 สิงคโปร์ตกอยู่ภายใต้การดูแลของทางการอังกฤษโดยตรงแทนที่บริษัทอินเดียตะวันออก และต่อมาได้ถูกแยกจากการบริหารร่วมกับอินเดียและโอนมายังกระทรวงอาณานิคมของอังกฤษทำให้สิงคโปร์กลายมาเป็นอาณานิคมของอังกฤษ (Crown Colony)[13] อังกฤษดำเนินการปกครองสิงคโปร์จนกระทั่งในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 สิงคโปร์ถูกยึดครองโดยกองทัพญี่ปุ่น หลังจากที่ญี่ปุ่นยอมแพ้สงครามสิงคโปร์ก็กลับมาอยู่ภายใต้การปกครองของอังกฤษอีกครั้ง[14]

ก่อนหน้าที่เซอร์ทอมัส สแตมฟอร์ด แรฟเฟิลส์ (Sir Thomas Stamford Raffles) จะเข้ามาปกครองสิงคโปร์ใน ค.ศ. 1819 นั้น สิงคโปร์มีจำนวนประชากรเพียงเล็กน้อย ซึ่งประกอบด้วยชาวจีนและชาวมลายู ต่อมาใน ค.ศ.1821 ประชากรในสิงคโปร์เพิ่มจำนวนขึ้นเป็น ประมาณ 5,000 คน ซึ่งประกอบด้วยคนหลากหลายเชื้อชาติ ในจำนวนดังกล่าวนี้ประชากรจำนวนประมาณ 3,000 คนเป็นผู้อพยพมาจากหมู่เกาะอินเดียตะวันออกและแหลมมลายู ได้แก่ ชาวมลายู ชาวชวา ชาวโบยัน (Boyanese) ชาวบูกิส (Bugis) และอื่น ๆ ส่วนประชากรอีกประมาณ 1,000 คนเป็นชาวจีน นอกจากนี้ยังมีชาวยุโรปและชาวอินเดียที่มาจากปีนัง หลายปีต่อมา จำนวนชาวจีนที่อพยพเข้ามามีเพิ่มมากขึ้น ผู้อพยพเหล่านี้มาจากมณฑลกวางตุ้ง (Guangdong Provinces) และมณฑลฟุเจี้ยน (Fujian Provinces) ประกอบด้วยชาวจีนที่พูดภาษาจีนฮกเกี้ยน (Hokkien) จีนแต้จิ๋ว (Teochew) จีนกวางตุ้ง (Cantonese) และจีนแคะ (Hakka) มีทั้งที่ทำอาชีพพ่อค้า ผู้ใช้

---

[12] ชูศักดิ์ เที่ยงตรง, การเมืองและการบริหารของประเทศในกลุ่มอาเซี่ยน, (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2522), น. 59.

[13] Ernest C. T. Chew and Edwin Lee, A History of Singapore, (Singapore : Oxford University Press, 1991), p. 359.

[14] ชูศักดิ์ เที่ยงตรง, การเมืองและการบริหารของประเทศในกลุ่มอาเซี่ยน, น. 59.

PDF Created with deskPDF PDF Writer - Trial :: http://www.docudesk.com

แรงงาน ศิลปิน ผู้อพยพมาจากเมืองจีนเหล่านี้ส่วนใหญ่แล้วเป็นผลมาจากความหิวโหยและสงครามกลางเมือง ชาวอินเดียผู้อพยพมาจากอินเดียมาในฐานะเป็นกองกำลังตำรวจ ซึ่งส่วนใหญ่แล้วมาจากรัฐปัญจาบ คุจราตและเบงกอล รวมทั้งอพยพเข้ามาเป็นแรงงานในสวนยาง (rubber estates) และแรงงานในการสร้างถนนกับรางรถไฟ การที่เศรษฐกิจเติบโตและมีการอพยพเข้ามาอย่างต่อเนื่องนั้นทำให้ประชากรในสิงคโปร์เพิ่มขึ้นเป็นประมาณ 82,000 คนใน ค.ศ. 1860 ซึ่งส่วนใหญ่เป็นชาวจีน ต่อมา ใน ค.ศ. 1901 จำนวนประชากรก็ได้เพิ่มขึ้นเป็นประมาณ 227,000 คน ซึ่งร้อยละ 72 เป็นชาวจีน ที่เหลืออีกร้อยละ 28 เป็นชาวมลายู ชวา บูกิส โบยัน ทมิฬ (Tamil) ปัญจาบ (Punjabi) คุจราต (Gujurati) เบงกอล (Bengali) อาหรับ (Arab) ยิว (Jew) ยูเรเซีย (Eurasian) และยุโรป (European)[15]

การอพยพของกลุ่มคนที่หลากหลายเชื้อชาติดังกล่าวก่อให้เกิดความเป็นพหุสังคม (plural society) ขึ้นในสิงคโปร์ ประกอบด้วยกลุ่มสังคมตามลักษณะเชื้อชาติ 4 กลุ่ม ได้แก่ ชาวจีน ชาวมลายู ชาวอินเดีย และชาวยุโรป โดยในแต่ละกลุ่มเชื้อชาติมีวัฒนธรรมอันแตกต่างกันอย่างชัดเจน[16] นโยบายการปกครองของอังกฤษ มีการกำหนดย่านที่อยู่อาศัยแยกตามเชื้อชาติ เพราะแต่ละเชื้อชาติล้วนมีความแตกต่างกันมาก ถ้าหากอาศัยปะปนกันอย่างใกล้ชิด อาจก่อให้เกิดปัญหากระทบกระทั่งและขัดแย้งกันได้ ดังนั้น จึงมีการวางผังเมืองเพื่อแยกประชากรตามกลุ่มเชื้อชาติ ได้แก่ ย่านชาวยุโรป ย่านชาวจีน (แยกตามกลุ่มภาษาถิ่น) ย่านชาวมลายู ย่านชาวบูกิส ย่านชาวอินเดีย (แยกตามระบบวรรณะ) และย่านชาวอาหรับ[17] สิ่งที่เชื่อมโยงกลุ่มคนเหล่านี้เข้าด้วยกันคือกิจกรรมทางเศรษฐกิจและการบริหารอย่างหลวม ๆ ของอังกฤษ[18] กลุ่มคนเหล่านี้จึงยังคงรักษาสายสัมพันธ์กับเมืองแม่ของตนอย่างแน่นแฟ้น[19]

---

[15] Ministry of Culture, Information Division, Singapore : An illustrated history 1941-1984, 3rd ed, (Singapore : Ministry of Culture, Information Division, 1985), p.11.

[16] ดูเพิ่มใน กนิษฐา จานเขื่อง, "นโยบายการเคหะแห่งชาติกับการพัฒนาประเทศสิงคโปร์ (ค.ศ.1960-2000)", (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2546), น. 28-42.

[17] เรื่องเดียวกัน, น. 43.

[18] Ernest C. T. Chew and Edwin Lee, A History of Singapore, p. 359.

[19] Ministry of Culture, Information Division, Singapore : An illustrated history 1941-1984, p.13.

PDF Created with deskPDF PDF Writer - Trial :: http://www.docudesk.com

ส่วนผู้อพยพชาวอินเดียนั้น การต่อสู้เพื่อเรียกร้องเอกราชให้เมืองแม่ได้ปลุกสำนึกความเป็นชาติและกระแสชาตินิยมขึ้นในกลุ่มชาวอินเดียในสิงคโปร์ในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 กองกำลังแห่งชาติอินเดีย (Indian National Army) นั้น สุภาส จันทรโภส (Subhas Chandra Bose) ได้ร่วมมือกับชาวอินเดียก่อตั้งขึ้นเพื่อเรียกร้องเอกราชให้แก่อินเดียจากเจ้าอาณานิคมอังกฤษ กองทัพแห่งชาติอินเดียได้พยายามรวบรวมชาวอินเดียในดินแดนต่าง ๆ โดยจัดตั้งขึ้นในญี่ปุ่น สิงคโปร์ แหลมมลายู และพม่า[20] หลังจากกองกำลังญี่ปุ่นยึดครองสิงคโปร์ได้ในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 นั้น ทหารญี่ปุ่นให้ชาวอินเดียเลือกว่าจะเป็นเชลยสงคราม หรือจับอาวุธเพื่อต่อสู้กับจักรวรรดินิยมตะวันตกโดยร่วมรบกับกองกำลังแห่งชาติอินเดีย ในการนี้ชาวอินเดียในสิงคโปร์จำนวนมากได้ตัดสินใจเข้าร่วมรบกับกองกำลังดังกล่าว[21] สุภาส จันทรโภส กล่าวกับกองกำลังของเขาว่า “มิตรสหายของข้าพเจ้า, ในไม่ช้าพวกเราจะมุ่งหน้าเพื่อปลดปล่อยอินเดีย แผ่นดินแม่ของพวกเราให้เป็นอิสระร่วมกัน Chalo Dhili (มุ่งหน้าสู่เดลลี) “[22]

สำหรับชุมชนจีนที่เป็นชุมชนที่ใหญ่ที่สุดในสิงคโปร์นั้น วัง กังวู (Wang Gungwu) ผู้เชี่ยวชาญทางประวัติศาสตร์จีนโพ้นทะเลได้กล่าวว่า ชาตินิยมในแหลมมลายูเกิดตั้งแต่ก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 ในหมู่ชาวจีนโดยเฉพาะในช่วงที่ญี่ปุ่นเข้ารุกรานจีนตั้งแต่ต้นทศวรรษ 1930 เป็นต้นมา สถานการณ์ข้างต้นส่งผลให้ชาวจีนโพ้นทะเลที่อพยพมาจากจีนแผ่นดินใหญ่ไม่พอใจญี่ปุ่นซึ่งชาวจีนที่อาศัยอยู่ในสิงคโปร์เมื่อทราบข่าวก็เกิดความรู้สึกไม่พอใจด้วยเช่นกัน ชาวจีนเหล่านี้ถูกปลุกเร้าด้วยสำนึกความเป็นชาติและกระแสชาตินิยมโดยการให้ความสำคัญในเรื่องเชื้อชาติจีน โดยมีการเน้นถึงความรู้สึกว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของเมืองแม่[23]

ในระหว่างที่ญี่ปุ่นยึดครองแหลมมลายูนั้น รัฐบาลอังกฤษตัดสินใจที่จะจัดตั้งสหภาพมลายา (Malayan Union) ซึ่งประกอบด้วยรัฐในแหลมมลายูซึ่งรวมถึงมะละกาและปีนัง

---

[20] ทวี ทวีสาร, ประวัติศาสตร์เอเชียใต้ ภายหลังประกาศเอกราชจนถึงปัจจุบัน, (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง , 2524), น. 22-23.

[21] National Archives of Singapore, (July-September 2003), Chalo Dhili (On to Delhi) : Historical Journey of the Indian National Army, Retrived September 1, 2008, from http://www.nhb.gov.sg/PE/downloads/heritage_newsletters/heritage03_jul_sep.pd

[22] เรื่องเดียวกัน.

[23] Wang Gungwu, Bind us in time. Nation and Civilisation in Asia, (Singapore : Time Media Private Limited, 2003), p. 2.

PDF Created with deskPDF PDF Writer - Trial :: http://www.docudesk.com

การปกครองรัฐต่าง ๆ จะอยู่ภายใต้การปกครองของส่วนกลาง ส่วนสิงคโปร์ไม่ได้รวมอยู่ด้วย[24] ซึ่งนี่เป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์ที่สิงคโปร์ถูกแยกออกจากประชาคมการเมืองต่าง ๆ ในแหลมมลายูอย่างเป็นทางการ หากพิจารณาทางประวัติศาสตร์จะเห็นได้ว่าสิงคโปร์และประชาชนในแหลมมลายูมีความผูกพันกันทั้งในทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคมอย่างแน่นแฟ้น[25] การแยกสิงคโปร์แล้วตั้งเป็นอาณานิคมแบบเอกเทศแสดงให้เห็นว่าประวัติศาสตร์สิงคโปร์กับประวัติศาสตร์ของแหลมมลายูเริ่มแยกออกจากกัน

ต้นทศวรรษ 1950 อังกฤษพยายามดำเนินนโยบายปลดปล่อยเมืองขึ้น สำหรับกรณีสิงคโปร์นั้นเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายดังกล่าว การกลมกลืนชาวจีนกับกลุ่มเชื้อชาติอื่น ๆ ถือได้ว่ามีความจำเป็นและเพื่อให้การกลมกลืนดังกล่าวเกิดขึ้นได้ การลดอัตลักษณ์ความเป็นจีน (de-Sinicization) จึงมีความสำคัญเพราะหลังจากการยึดครองของญี่ปุ่นในช่วงสั้น ๆ ความสัมพันธ์ระหว่างชาวจีนกับชาวมลายูเลวร้ายลง ชาวมลายูในสิงคโปร์ได้เคลื่อนไหวเพื่อปกป้องผลประโยชน์ของตน ฝ่ายบริหารของสิงคโปร์จำเป็นต้องจำกัดการสร้างอัตลักษณ์ทางเชื้อชาติของชาวจีนเพื่อหลีกเลี่ยงความแปลกแยกกับชาวมลายูและเพื่อหลีกเลี่ยงการกระตุ้นความเกลียดชังทางเชื้อชาติไม่ให้ขยายมากไปกว่านี้ หลัง ค.ศ.1949 ซึ่งจีนมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ สิงคโปร์ที่มีชาวจีนมากกว่าร้อยละ 70 จำเป็นต้องผูกมิตรกับประเทศเพื่อนบ้านที่เกรงว่าสิงคโปร์จะกลายเป็น “ปักกิ่งน้อย” (Little Beijing) ที่ถูกคอมมิวนิสต์จีนใช้เป็นเครื่องมือในการขยายอิทธิพลในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ การเมืองทางเชื้อชาติจึงเพิ่มแรงกระตุ้นให้ฝ่ายบริหารของสิงคโปร์พยายามลดอัตลักษณ์ความเป็นจีนอย่างจริงจัง[26]

หลังจากสิงคโปร์ได้รับสถานะการปกครองตนเองและพรรคกิจประชาชน (People’s Action Party : PAP) ชนะการเลือกตั้งทั่วไปใน ค.ศ. 1959 นายลีกวนยิว (Lee Kuan Yew) เข้าดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีสิงคโปร์โดยมีหน้าที่ในการบริหารประเทศ อย่างไรก็ตาม รัฐบาลอังกฤษยังมีอำนาจในการดูแลกิจการด้านการต่างประเทศและการรักษาความมั่นคง นับตั้งแต่

---

[24] บังอร ปิยะพันธุ์, ประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้, (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2537), น. 229-230.

[25] Nancy McHenry Fletcher, The Seperation of Singapore from Malaysia, (New York : Cornell University, 1969), p. 4.

[26] Yoshiko Nozaki, Roger Openshaw, and Allan Luke, Struggles over Difference. Curriculum, Texts, and Pedagogy in the Asia-Pacific, (United States of America : State University of New York Press, 2005), p. 43.

PDF Created with deskPDF PDF Writer - Trial :: http://www.docudesk.com

ลีกวนยิวก้าวขึ้นสู่อำนาจ แนวความคิดเรื่องพหุสังคมหรือสังคมหลากเชื้อชาติก็สะท้อนให้เห็นในนโยบายของรัฐบาล เช่น ในเรื่องการศึกษา เป็นต้น ต่อมาใน ค.ศ. 1961 ตุนกู อับดุล ระห์มัน (Tunku Abdul Rahman) นายกรัฐมนตรีสหพันธรัฐมลายา ขณะที่เยือนสิงคโปร์ก็เสนอให้สิงคโปร์ ซาราวัคและบอร์เนียวเหนือ (หรือซาบาห์) รวมเข้ากับสหพันธรัฐมลายาในการก่อตั้งเป็นสหพันธรัฐมาเลเซีย (Federation of Malaysia) ขึ้น ซึ่งจะก่อให้เกิดผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจผ่านการค้าและการลงทุน รวมทั้งทำให้เกิดความปลอดภัยในการช่วยกันต่อต้านคอมมิวนิสต์ จากความเห็นดังกล่าวและการได้รับการสนับสนุนจากสิงคโปร์สหพันธรัฐมาเลเซียจึงถูกก่อตั้งขึ้นใน ค.ศ. 1963[27]

เมื่อสิงคโปร์เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในสหพันธรัฐมาเลเซียแล้ว สิงคโปร์ยังคงมีอำนาจในการปกครองกิจการภายในของตนเองและมีสิทธิ์ในการกำหนดนโยบายท้องถิ่นอย่างเต็มที่ ในขณะที่รัฐบาลสหพันธรัฐมาเลเซียดูแลรับผิดชอบด้านการต่างประเทศ การป้องกันประเทศ และความมั่นคงภายใน แต่ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลสหพันธรัฐและสิงคโปร์นั้นไม่ราบรื่นนักซึ่งเป็นความขัดแย้งทั้งทางระดับชาติ ระดับพรรคและระดับบุคคล เป็นความขัดแย้งทั้งทางด้านการเมือง ด้านเชื้อชาติ และด้านเศรษฐกิจซึ่งมีความเกี่ยวข้องกันอย่างแยกไม่ออก

สำหรับทางด้านเศรษฐกิจ เหตุที่สิงคโปร์เข้าร่วมเป็นสหพันธรัฐมาเลเซียเนื่องมาจากความต้องการตลาดขนาดใหญ่ เพื่อรองรับสินค้าด้านอุตสาหกรรมของสิงคโปร์และเพื่อสร้างอาชีพให้แก่ประชากรชาวสิงคโปร์ที่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น แต่รัฐบาลสหพันธรัฐมาเลเซียกลับไม่กระตือรือร้นในเรื่องนี้ เพราะฝ่ายที่จะได้รับผลประโยชน์คือ สิงคโปร์ ซึ่งทำให้ลีกวนยิวไม่พอใจอย่างมาก นอกจากปัญหาด้านเศรษฐกิจแล้ว ปัญหาการแทรกแซงทางการเมืองก็เป็นปัญหาที่สำคัญ ซึ่งปัญหาดังกล่าวเกิดขึ้นเนื่องจากการเลือกตั้งในดินแดนส่วนที่เคยเป็นสหพันธรัฐมลายา ในเดือนเมษายน ค.ศ. 1964 พรรคกิจประชาชนของลีกวนยิวลงสมัครรับเลือกตั้งด้วย ถึงแม้พรรคกิจประชาชนจะไม่ประสบผลสำเร็จจากการเลือกตั้งดังกล่าวก็ตาม แต่เหตุการณ์ดังกล่าวก็สร้างความไม่พอใจแก่พรรคการเมืองซึ่งมีอำนาจอยู่ในเขตดังกล่าวเพราะเห็นว่าพรรคกิจประชาชนพยายามรุกล้ำอาณาเขตของตน ตุนกู อับดุล ระห์มันถือว่าลีกวนยิวไม่รักษาเงื่อนไขการจำกัดบทบาททางการเมืองของสิงคโปร์ในสิงคโปร์เท่านั้น[28]

---

[27] Diane K. Mauzy and R. S. Milne, Singapore Politics Under the People's Action Party, (London : Routledge, 2002), p. 3

[28] บุษกร กาญจนจารี, เปลวไฟเลื่อมลายนาค : รวมบทความคัดสรรประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้, (กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง, 2544), น. 107-109.

PDF Created with deskPDF PDF Writer - Trial :: http://www.docudesk.com

นอกจากเหตุการณ์ดังกล่าวแล้ว สาเหตุสำคัญที่ทำให้สิงคโปร์ออกจากสหพันธรัฐมาเลเซีย คือ ความขัดแย้งทางเชื้อชาติ ความขัดแย้งดังกล่าวเกิดขึ้นจากการให้อภิสิทธิ์แก่ชาวมลายูของรัฐบาลสหพันธรัฐ พรรคกิจประชาชนต้องการสร้างอัตลักษณ์ของมาเลเซียท่ามกลางเชื้อชาติที่หลากหลาย รวมทั้งให้ทุกเชื้อชาติสามารถแข่งขันเพื่อแย่งชิงอำนาจทางการเมืองได้อย่างเท่าเทียมกัน ในขณะที่รัฐบาลสหพันธรัฐต้องการคงสิทธิพิเศษของชาวมลายูไว้ ความบาดหมางที่เกิดขึ้นทำให้มีการรณรงค์ต่อต้านลีกวนยิว ยกตัวอย่างเช่นข้อความที่ Nancy McHenry Fletcher ได้กล่าวถึงความบาดหมางดังกล่าวว่า

> เมื่อลีกวนยิวปฏิเสธสิทธิของชาวมลายูและชนพื้นเมืองในการครอบครองดินแดน ตามมาด้วยการปฏิเสธอำนาจของยัง ดี-เปอร์ตูวัน อากงและผู้ปกครองชาวมลายูคนอื่น ๆ . . . . ชาวมลายู ชาวพื้นเมืองและพลเมืองผู้จงรักภักดีต่อประเทศทุกคนจะไม่ให้อภัยแก่เขา[29]

ในขณะที่ความขัดแย้งในเรื่องเชื้อชาติก็เกิดขึ้นในสิงคโปร์เช่นกันโดยเกิดมาจากการที่ชาวมลายูในสิงคโปร์ต้องการได้รับสิทธิพิเศษเช่นเดียวกับชาวมลายูในส่วนอื่น ๆ ของประเทศ แต่ลีกวนยิวได้แถลงในวันที่ 19 กรกฎาคม ค.ศ.1964 ว่า “รัฐบาลจะไม่ยินยอมให้ใช้ระบบโควตาในการจ้างงาน ชาวมลายูจะไม่ได้รับสิทธิพิเศษใด ๆ”[30] ทุกเชื้อชาติต้องมีความเสมอภาคกัน ความขัดแย้งทางเชื้อชาติจึงยังดำเนินต่อไป จนกระทั่งเกิดเหตุการณ์นองเลือดระหว่างชาวมลายูและชาวจีนปลายเดือนกรกฎาคม ค.ศ.1964 เหตุการณ์ความขัดแย้งดังกล่าวดำเนินเป็นเวลา 11 วัน ทำให้มีผู้เสียชีวิตจำนวน 21 ศพ และมีผู้บาดเจ็บจำนวน 460 คน หลังจากนั้นก็เกิดการจลาจลขึ้นอีกครั้งในเดือนกันยายนในปีเดียวกัน[31]

ท้ายที่สุด สิงคโปร์จำเป็นต้องออกจากสหพันธรัฐมาเลเซีย แล้วกลายมาเป็นสาธารณรัฐสิงคโปร์ (Republic of Singapore) ในวันที่ 9 สิงหาคม ค.ศ.1965[32] หลังจากสิงคโปร์กลายเป็นสาธารณรัฐสิงคโปร์ ผู้นำในรัฐบาลจึงต้องทำการสร้างรัฐชาติใหม่นี้ทั้งทางด้านการเมือง

---

[29] Nancy McHenry Fletcher, The Seperation of Singapore from Malaysia, p. 64.

[30] กนิษฐา จานเขื่อง, “นโยบายการเคหะแห่งชาติกับการพัฒนาประเทศสิงคโปร์ (ค.ศ.1960-2000)”, น. 94.

[31] เรื่องเดียวกัน, น. 95.

[32] ไมเคิล ลีเฟอร์, พจนานุกรมการเมืองสมัยใหม่ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้, จุฬาพร เอื้อรักสกุล แปล-เรียบเรียง, (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2548), น. 65.

PDF Created with deskPDF PDF Writer - Trial :: http://www.docudesk.com

เศรษฐกิจ และสังคม ท่ามกลางสภาพสังคมที่มีลักษณะเป็นสังคมผู้อพยพและพหุสังคมที่มีความแตกต่างกันทั้งทางศาสนา ภาษา และวัฒนธรรม ด้วยเหตุนี้รัฐบาลจึงต้องแสวงหาหนทางในการสร้างสำนึกความเป็นชาติโดยผ่านสถาบันทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคม[33] เพราะการปลูกฝังสำนึกความเป็นชาติให้แก่พลเมืองสิงคโปร์นับได้ว่าเป็นสิ่งสำคัญ ตามที่เบเนดิกส์ แอนเดอร์สัน กล่าวไว้ว่า "ชาติ คือ ชุมชนจินตกรรมทางการเมือง"[34] สำนึกความเป็นชาติจึงเป็นสิ่งสำคัญที่แสดงให้เห็นถึงอัตลักษณ์ของชาติตนที่แตกต่างจากชาติอื่นๆ ซึ่งกรณีของสิงคโปร์ก็ไม่ใช่ข้อยกเว้น อย่างไรก็ตาม สำนึกความเป็นชาติของสิงคโปร์ก็ไม่ได้เพิ่งเกิดขึ้นและถูกสร้างขึ้นหลังจากที่กลายมาเป็นสาธารณรัฐสิงคโปร์ อาจกล่าวได้ว่า จุดเริ่มต้นของการสร้างสำนึกความเป็นชาติสิงคโปร์เป็นผลหลังจากเหตุการณ์สงครามโลกครั้งที่ 2 และข้อเสนอสหภาพมลายา ในค.ศ. 1946[35]

สำนึกความเป็นชาติของสิงคโปร์เกิดขึ้นตั้งแต่สิงคโปร์ถูกกีดกันจากแผนสหภาพมลายา หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 สิ้นสุดลง สิงคโปร์ต้องเผชิญหน้ากับปัญหามากมาย เช่น ปัญหาการขาดแคลนที่อยู่อาศัย ปัญหาค่าครองชีพ ปัญหาคอมมิวนิสต์ ฯ สิงคโปร์จึงต้องการรวมเป็นหนึ่งเดียวกับสหพันธรัฐมลายาเนื่องมาจาก ประการแรก ผู้นำพรรคกิจประชาชนเห็นว่าการรวมกันดังกล่าวเป็นหนทางในการแก้ปัญหาเศรษฐกิจ และจะเป็นการรับประกันความคล่องตัวทางการค้าของสิงคโปร์ รวมทั้งช่วยขยายเส้นทางการค้าและสภาพคล่องทางเศรษฐกิจให้มากขึ้น ประการที่สอง ปัญหาทางด้านความปลอดภัย หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 สภาพสังคมในสิงคโปร์มีความไม่ปลอดภัยทั้งมาจากการนัดหยุดงาน การประท้วง การก่อจลาจล รวมทั้งปัญหาคอมมิวนิสต์ที่เพิ่มมากขึ้นทำให้ส่งผลเสียต่อเศรษฐกิจ และประการสุดท้าย ความอยู่รอดของสิงคโปร์ หากได้รับความร่วมมือจากรัฐต่าง ๆ ในสหพันธรัฐมลายา สิงคโปร์ก็จะอยู่รอดได้[36] ดังนั้น ผู้นำพรรคกิจประชาชนจึงได้แสดงให้ผู้นำสหพันธรัฐมลายาทราบถึงความต้องการดังกล่าวด้วยการกระทำหลายอย่าง เช่น การกำหนดให้ภาษามลายูเป็นภาษาแรกและเป็นภาษาแห่งชาติของสิงคโปร์

---

[33] กนิษฐา จานเขื่อง, "นโยบายการเคหะแห่งชาติกับการพัฒนาประเทศสิงคโปร์ (ค.ศ.1960-2000)", น. 75.

[34] เบเนดิกส์ แอนเดอร์สัน, ชุมชนจินตกรรม บทสะท้อนว่าด้วยกำเนิดและการแพร่ขยายของชาตินิยม, น.9.

[35] Michael Hill and Lian Kwen Fee, The Politics of Nation Building and Citizenship in Singapore, (London : Routledge,1995), p.3.

[36] Nancy McHenry Fletcher, The Seperation of Singapore from Malaysia, pp. 5-7.

PDF Created with deskPDF PDF Writer - Trial :: http://www.docudesk.com

รวมทั้งบังคับให้เรียนภาษามลายูที่โรงเรียนรวมทั้งเพลงชาติ (anthem) “Majulah Singapura” (Let Singapore Flourish) ก็ประพันธ์เป็นภาษามลายู[37]

เมื่อสิงคโปร์ได้รวมเป็นส่วนหนึ่งในสหพันธรัฐมาเลเซีย ฝ่ายบริหารของสิงคโปร์ก็ได้ส่งเสริมและสนับสนุนวัฒนธรรม ภาษาที่เกี่ยวข้องกับความเป็นมลายู เช่น มีการจัดกิจกรรม “เดือนภาษาประจำชาติ” (National Language Month) เพื่อสนับสนุนการใช้ภาษามลายูเป็นภาษาประจำชาติ รวมทั้งมีการศึกษาค้นคว้าหลากหลายแง่มุมเกี่ยวกับภาษาประจำชาติ เช่น การศึกษาเรื่องไวยากรณ์ สุภาษิต เป็นต้น[38] หลังจากสิงคโปร์แยกตัวออกจากสหพันธรัฐมาเลเซีย รัฐบาลสิงคโปร์พยายามสร้างสำนึกความเป็นชาติขึ้นใหม่ สำนึกความเป็นชาติที่รัฐบาลสิงคโปร์มอง คือ ความพยายามสร้างความเป็นหนึ่งเดียวทางสังคมที่กลุ่มคนหลากหลายเชื้อชาติอาศัยอยู่ร่วมกัน รัฐบาลจึงยังคงดำเนินนโยบายสังคมหลากหลายเชื้อชาติ (multiracialism) โดยเป็นการรวมกันของชาวจีน ชาวมลายู ชาวอินเดียและเชื้อชาติอื่น ๆ เพื่อสร้างสำนึกความเป็นชาติของสิงคโปร์ขึ้น สาเหตุที่รัฐบาลเลือกดำเนินนโยบายนี้เพราะ ประการแรก สิงคโปร์ไม่มีอดีตอันยาวไกลให้ภาคภูมิใจ ประการที่สอง ประเทศเพื่อนบ้านสิงคโปร์ คือ มาเลเซียและอินโดนีเซียต่างเป็นประเทศที่ยึดถือวัฒนธรรมมลายูและศาสนาอิสลาม ดังนั้นหากสิงคโปร์ให้ชาวจีนซึ่งมีความแตกต่างทั้งทางด้านภาษาและศาสนามีบทบาทมากเกินไปอาจทำให้เกิดปัญหาตามมาได้ เนื่องจากสิงคโปร์เป็นประเทศที่มีพื้นที่ทางภูมิศาสตร์จำกัด ไม่มีทรัพยากรธรรมชาติเป็นของตนเอง หากปัญหาทางเชื้อชาติก่อให้เกิดความขัดแย้งกับประเทศเพื่อนบ้านอาจส่งผลเสียต่อการพัฒนาประเทศได้ และประการที่สาม สิงคโปร์ไม่ต้องการให้ประเทศดูเหมือนเป็นจีนประเทศที่สาม (3rd China)[39] เพราะไม่ส่งผลดีในทางเศรษฐกิจเนื่องจากประเทศส่วนใหญ่มีระบบเศรษฐกิจแบบเสรีนิยม การพึ่งพาต่างชาติเป็นสิ่งสำคัญมากสำหรับสิงคโปร์ การที่ดูเหมือนว่ามีความสัมพันธ์

---

[37] Jim Baker, Crossroads. A Popular History of Malaysia and Singapore, 3rd ed, (Singapore : Singapore Times Books International, 2002), p. 300.

[38] Speech by Mr. Ong Pang Boon, (28 April 1965), Retrived February 11, 2009, from http://stars.nhb.gov.dg/stars/public/viewDocx.jsp?stid=27526&lochref=viewPDFbody.jsp?pdfno=PressR19650428a.pdf&keyword=education

[39] Michael Hill and Lian Kwen Fee, The Politics of Nation Building and Citizenship in Singapore, p. 97-99.

PDF Created with deskPDF PDF Writer - Trial :: http://www.docudesk.com

ใกล้ชิดกับสาธารณรัฐประชาชนจีนซึ่งมีการปกครองแบบสังคมนิยมคอมมิวนิสต์จะส่งผลเสียอย่างร้ายแรง

รัฐบาลสิงคโปร์จึงเน้นสังคมหลากหลายเชื้อชาติเป็นหัวใจหลักในการสร้างสำนึกความเป็นชาติของสิงคโปร์ นอกจากนี้ยังมีอีกสองแนวความคิดที่รัฐบาลใช้ควบคู่กับไป ได้แก่ ความหลากหลายทางภาษา (multilingualism) และระบบที่เน้นถึงการให้ความดีความชอบตามความสามารถ (meritocracy)[40] โดยไม่คำนึงถึงเชื้อชาติ การยอมรับความหลากหลายทางด้านเชื้อชาติซึ่งรวมถึงชาติพันธุ์ด้วยในกรณีของสิงคโปร์ คือ การยอมรับความแตกต่างและความเสมอภาคของชุมชนต่าง ๆ ที่มีความแตกต่างกันทั้งทางข้อปฏิบัติทางศาสนา จารีตและประเพณี ฯ[41] ความหลากหลายทางภาษาก็เป็นสิ่งสำคัญ ภาษามลายู ภาษาทมิฬและภาษาจีนเป็นภาษาที่ใช้อย่างเป็นทางการ และภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่ใช้สื่อสารระหว่างคนในสังคมที่มีเชื้อชาติแตกต่างกัน การศึกษาภาคบังคับจึงกำหนดให้นักเรียนทุกคนจำเป็นต้องรู้ทั้งภาษาอังกฤษและภาษาแม่ของตน[42] และการให้ความดีความชอบตามความสามารถมีส่วนช่วยในการเลื่อนฐานะทางสังคมโดยไม่ให้สิทธิ์แก่เชื้อชาติใดเป็นพิเศษ โดยดูที่ความสามารถของปัจเจกเป็นสำคัญ[43]

สำนึกความเป็นชาติในความคิดของรัฐบาลจึงเกี่ยวข้องกับความเป็นสังคมที่มีความหลากหลายทางเชื้อชาติ ความหลากหลายทางภาษาและการให้ความดีความชอบตามความสามารถโดยไม่คำนึงถึงเชื้อชาติ ในการนี้รัฐบาลพยายามปลูกฝังแนวความคิดดังกล่าวโดยผ่านเครื่องมือต่าง ๆ เช่น สื่อสารมวลชน อนุสาวรีย์ พิธีกรรม ฯลฯ เครื่องมือที่มีความสำคัญมากอย่างหนึ่งคือการศึกษาโดยผ่านตำราวิชาต่าง ๆ เช่น สังคมศึกษา หน้าที่พลเมือง เป็นต้น[44] สาเหตุที่การศึกษามีความสำคัญเนื่องมาจากการศึกษามีส่วนช่วยสร้างความเป็นหนึ่งเดียวของผู้คนใน

---

[40] ในที่นี้ขอใช้คำย่อว่า “การให้ความดีความชอบตามความสามารถ”

[41] Michael Hill and Lian Kwen Fee, The Politics of Nation Building and Citizenship in Singapore, p.31.

[42] Ibid.

[43] Ibid.

[44] Wang Gungwu, Nation Building : five Southeast Asian histories, (Singapore : Institute of Southeast Asian Studies, 2005), p. 221.

PDF Created with deskPDF PDF Writer - Trial :: http://www.docudesk.com

สังคม การศึกษาช่วยส่งเสริมและสร้างสำนึกความเป็นชาติของสิงคโปร์ในตัวนักเรียน รวมทั้งการผลิตพลเมืองที่พึงประสงค์ให้กับประเทศด้วย[45]

ประวัติศาสตร์ของสิงคโปร์ในช่วงสองศตวรรษที่ผ่านมามีผลต่อพัฒนาการทางด้านการศึกษาในสิงคโปร์เป็นอย่างมาก การปกครองของอังกฤษซึ่งพยายามพัฒนาสิงคโปร์ให้เป็นเมืองท่าที่สำคัญนั้นได้ก่อให้เกิดการสร้างสาธารณูปโภคต่าง ๆ มากมายเพื่อรองรับความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่มาจากการค้าในสิงคโปร์ เช่น การขยายเส้นทางคมนาคมทั้งถนนและรถไฟ รวมทั้งการปรับปรุงมาตรฐานด้านสาธารณสุข แต่สำหรับเรื่องการศึกษานั้นในช่วงแรก ๆ ยังเป็นไปอย่างจำกัด[46] มีชาวมลายูเพียงจำนวนหนึ่งที่ได้รับการศึกษาซึ่งได้รับการสนับสนุนจากอังกฤษ การเรียนการสอนภาษามลายูเป็นไปเพื่อผลิตคนเข้ารับราชการและทำงานให้กับเจ้าอาณานิคม ส่วนชาวจีนและชาวอินเดียที่เป็นผู้อพยพต่างก็จัดการศึกษาด้วยตนเอง[47] ต่อมาเนื่องจากสภาพเศรษฐกิจที่ขยายตัวเพิ่มมากขึ้น เกิดความจำเป็นที่จะต้องมีบุคลากรที่มีความรู้ภาษาอังกฤษเพื่อใช้สำหรับการปกครองและบริหารงานราชการรวมทั้งใช้ในการติดต่อค้าขาย อังกฤษจึงจัดตั้งโรงเรียนที่ทำการสอนเป็นภาษาอังกฤษขึ้นรวมทั้งมีโรงเรียนบางส่วนที่ดำเนินงานโดยมิชชั่นนารี

การศึกษาจำกัดอยู่ในกลุ่มคนส่วนน้อยที่อาศัยอยู่ในเมืองและไม่ใช่ว่าทุกคนมีสิทธิ์ได้เรียน มีเฉพาะคนบางกลุ่มเท่านั้นที่ได้รับการศึกษา สิ่งที่เด็กเหล่านี้ได้รับนอกเหนือจากการศึกษาคือได้รู้จักสังคมชนชั้นนำ (elite)และนำมาซึ่งการมีปฏิสัมพันธ์กันของกลุ่มคนที่มีความหลากหลายทางเชื้อชาติ ภาษาอังกฤษมีส่วนช่วยให้นักเรียนสามารถทำงานเกี่ยวกับการค้าและการปกครองและดำรงตำแหน่งที่ดีได้ รวมทั้งสามารถศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นทั้งในอาณานิคมของอังกฤษในภูมิภาคนี้และประเทศอื่น ๆ ที่ไกลออกไปที่โรงเรียนท้องถิ่นไม่สามารถตอบสนองได้ หลักสูตรแบบตะวันตก การเรียนภาษาอังกฤษและการมีงานรองรับในอนาคตทำให้กลุ่มที่ประกอบด้วยคนหลากหลายเชื้อชาติเหล่านี้รู้สึกถึงความคล้ายคลึงของตัวเองกับเพื่อนที่ต่างวัฒนธรรมมากกว่ารู้สึกถึงความเป็นหนึ่งเดียวกับเชื้อชาติตัวเอง[48]

---

[45] เบเนดิกส์ แอนเดอร์สัน, ชุมชนจินตกรรม บทสะท้อนว่าด้วยกำเนิดและการแพร่ขยายของชาตินิยม, น. 223-233.

[46] บังอร ปิยะพันธุ์, ประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้, น. 148.

[47] Jim Baker, Crossroads. A popular History of Malaysia and Singapore, pp. 189-191.

[48] Ibid., pp. 192-193.

PDF Created with deskPDF PDF Writer - Trial :: http://www.docudesk.com

การจัดการเรื่องการศึกษาของอังกฤษจึงก่อให้เกิดชาวจีนสองชนชั้น ได้แก่ ชนชั้นกลางที่ได้รับการศึกษาแบบอังกฤษกับชนชั้นแรงงานที่ได้รับการศึกษาแบบจีน ชนชั้นกลางกลุ่มแรกสนับสนุนแนวความคิดพหุสังคมหรือสังคมหลากเชื้อชาติ ขณะที่ชนชั้นแรงงานสนับสนุนภาษาและวัฒนธรรมจีน[49] กลุ่มแรกซึ่งเป็นชนชั้นกลางในระยะเวลาต่อมาจะกลายเป็นกลุ่มที่มีบทบาททางการเมืองและนำแนวคิดในเรื่องสังคมหลากเชื้อชาตินั้นมาเป็นนโยบายการปกครองประเทศ ซึ่งบุคคลที่มีความสำคัญในกลุ่มนี้ได้แก่ ลีกวนยิว โก๊ะเคงซวี (Goh Keng Swee) และโตชินชวย (Toh Chin Chye)[50]

ใน ค.ศ.1959 ภายหลังจากที่สิงคโปร์ได้รับสถานะการปกครองตนเองแล้วได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการเกี่ยวกับตำราขึ้นเพื่อสนับสนุนแนวความคิดการสอนเกี่ยวกับวัฒนธรรมมลายูในตำรา พรรคกิจประชาชนประกาศปลาย ค.ศ.1960 ว่า “ต้น ค.ศ. 1961 ทุกโรงเรียนในสิงคโปร์จะนำหลักสูตรพื้นฐานใหม่มาใช้” หลักสูตรใหม่มีวิชาที่เกี่ยวกับประวัติศาสตร์และภูมิศาสตร์ซึ่งทั้งสองวิชามีความสำคัญในการสร้างพลเมืองที่เหมาะสมกับสถานการณ์ของสิงคโปร์ในช่วงดังกล่าว ภายใต้สถานการณ์ความไม่มั่นคงในสายตาต่างชาติที่มองว่าสิงคโปร์ฝักใฝ่คอมมิวนิสต์โดยรับอิทธิพลมาจากสาธารณรัฐประชาชนจีน รัฐบาลจึงพยายามลดอัตลักษณ์ความเป็นจีนลงในหลักสูตรการเรียนการสอน[51]

หลังจากสิงคโปร์กลายเป็นสาธารณรัฐสิงคโปร์ นโยบายการศึกษาก็เปลี่ยนไป สิงคโปร์ต้องสร้างรัฐชาติขึ้นใหม่ รัฐบาลจึงเลือกดำเนินนโยบายที่มุ่งเน้นความอยู่รอดของประเทศที่ขาดแคลนทรัพยากร ในการนี้สิงคโปร์จำเป็นต้องพัฒนาประเทศให้เป็นอุตสาหกรรม การศึกษาก็มุ่งเน้นไปในทิศทางเดียวกันเพื่อรองรับแนวนโยบายนี้ อย่างไรก็ตาม วิชาประวัติศาสตร์ยังคงมี

---

[49] Michael Hill and Lian Kwen Fee, The Politics of Nation Building and Citizenship in Singapore, p. 3.

[50] Ibid., p. 47.

[51] นโยบายการลดอัตลักษณ์ความเป็นจีนนั้นถูกดำเนินการตั้งแต่ ค.ศ.1951 แล้วด้วยความร่วมมือของสหพันธรัฐมลายาและสิงคโปร์ในการให้โรงเรียนจีนสนับสนุนวัฒนธรรมมลายู ชาวจีนรับรู้การกระทำของอังกฤษว่าต้องการกำจัดวัฒนธรรมของพวกตนทำให้ตัดสินใจต่อต้าน มีการประท้วงเกิดขึ้นหลายครั้ง เช่น หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นประท้วงการกระทำของอังกฤษเพื่อปกป้องความสำคัญของวัฒนธรรมจีนในหลักสูตรการเรียนการสอน ดูใน Yoshiko Nozaki, Roger Openshaw, and Allan Luke, Struggles over Difference. Curriculum, Texts, and Pedagogy in the Asia-Pacific, p. 44.

PDF Created with deskPDF PDF Writer - Trial :: http://www.docudesk.com

ความสำคัญในการช่วยผลิตพลเมืองที่ภักดีต่อรัฐชาติที่เกิดใหม่นี้ สร้างความเป็นหนึ่งเดียวในกลุ่มคนที่ต่างเชื้อชาติ การพัฒนาสำนึกในความเป็นชาติจึงจำเป็นต้องอาศัยความเข้าใจในประวัติศาสตร์ เพราะการมีประวัติศาสตร์ร่วมกันมีส่วนสำคัญในการประสานสังคมและผู้คนเข้าด้วยกัน การกำหนดเนื้อหาในตำราประวัติศาสตร์ที่มีจุดมุ่งหมายทำให้เกิดความเป็นหนึ่งเดียวกันมีความสำคัญต่อจินตกรรมให้ทุกคนที่แตกต่างอยู่ร่วมกันได้โดยที่ต่างเป็นตัวของตัวเอง ดังนั้น “การเขียนประวัติศาสตร์จึงสัมพันธ์กับกระบวนการสร้างชาติ”[52] เนื่องจากเนื้อหาในตำราประวัติศาสตร์ที่นักเรียนทุกคนต้องเรียนมีส่วนอย่างสำคัญต่อการสร้างสำนึกความเป็นชาติ

สาเหตุที่เลือกตำราประวัติศาสตร์มัธยมศึกษาตอนต้นมาใช้ในการศึกษาเพราะช่วงมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อที่สำคัญ มัธยมศึกษาตอนต้นเป็นช่วงเวลาที่นักเรียนเริ่มสร้างอัตลักษณ์และเรียนรู้สิ่งที่สลับซับซ้อนได้ดียิ่งขึ้น ตำราประวัติศาสตร์จึงช่วยวางรากฐานและสร้างสำนึกความเป็นชาติได้ดี

โครงสร้างการศึกษาของสิงคโปร์ตั้งแต่ ค.ศ. 1968 เป็นต้นมาแบ่งเป็น 4 ระดับได้แก่ ระดับอนุบาล ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา และระดับมหาวิทยาลัย ระดับอนุบาลใช้เวลาศึกษา 3 ปี ระดับประถมศึกษาใช้เวลาศึกษา 6 ปี ส่วนระดับมัธยมศึกษาใช้เวลาศึกษา 4-5 ปี และสำหรับระดับมหาวิทยาลัยใช้เวลาศึกษา 4 ปี

วิชาที่ศึกษาในระดับประถมศึกษาแบ่งเป็น 3 หมวด คือ หมวดวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ หมวดวิชาที่เกี่ยวกับมนุษยศาสตร์และศิลปะ[53] และหมวดวิชาที่เกี่ยวกับภาษา หลังจากจบการศึกษาในระดับประถมศึกษานักเรียนทุกคนต้องทำการสอบวัดผลเพื่อวัดระดับความสามารถทางการศึกษาและคะแนนสอบมีผลต่อการเลือกสายการเรียนในระดับมัธยมศึกษา

---

[52] Wang Gungwu, Nation Building : five Southeast Asian histories, p. 221.

[53] รายชื่อตำราเรียนวิชาสังคมศึกษาที่ใช้ในการศึกษาระดับประถมศึกษามีดังนี้

1. “โรงเรียนของเรา” ใช้ศึกษาในระดับประถมศึกษาปีที่ 1
2. “เพื่อนบ้านของเรา” ใช้ศึกษาในระดับประถมศึกษาปีที่ 2
3. “ความต้องการของเรา” ใช้ศึกษาในระดับประถมศึกษาปีที่ 3
4. “จุดเริ่มต้นและมรดกของพวกเรา” ใช้ศึกษาในระดับประถมศึกษาปีที่ 4
5. “สิงคโปร์ภายใต้การปกครองของต่างชาติและการสร้างชาติ” ใช้ศึกษาในระดับประถมศึกษาปีที่ 5
6. “การพัฒนาและความสัมพันธ์กับประเทศต่างๆในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้” ใช้ศึกษาในระดับประถมศึกษาปีที่ 6

PDF Created with deskPDF PDF Writer - Trial :: http://www.docudesk.com

การเรียนในระดับมัธยมศึกษาแบ่งเป็น 3 สาย คือ สายแรก สายพิเศษ คัดเลือกเด็กที่มีผลการเรียนยอดเยี่ยมหรือมีทักษะอื่น ๆ เป็นพิเศษมาศึกษา ในสายที่ 2 ได้แก่ สายสามัญที่เน้นวิชาการ และสายสุดท้าย ได้แก่ สายสามัญที่เน้นเทคนิค หมวดวิชาที่ศึกษาในระดับมัธยมศึกษาแบ่งเป็น 3 หมวดเหมือนในระดับประถมศึกษา สำหรับวิชาที่ศึกษาในหมวดที่เกี่ยวกับมนุษยศาสตร์และศิลปะระดับมัธยมศึกษาตอนต้นนั้นได้แก่ ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ วรรณคดี ศิลปะ และดนตรี สำหรับวิชาในหมวดดังกล่าวที่ศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายได้แก่ สังคมศึกษา ศิลปะและดนตรี[54] ในการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์และสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายของโรงเรียนต่าง ๆ ในสิงคโปร์ตั้งแต่ ค.ศ.1971 ใช้ตำราประวัติศาสตร์ซึ่งได้รับการรับรองจากกระทรวงศึกษาธิการมีหลายเล่ม เช่น ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นใช้ตำราวิชาประวัติศาสตร์ชื่อ “Singapore : From Settlement to Nation, Pre 1819 to 1971”

จากตัวอย่างจะเห็นได้ว่าตำราประวัติศาสตร์ซึ่งใช้ในการเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเหล่านี้มีเนื้อหาครอบคลุมช่วงเวลา รวมทั้งประเด็นต่าง ๆ ที่แตกต่างกัน ดังนั้น จึงเป็นที่น่าสนใจในการศึกษาว่าตำราวิชาประวัติศาสตร์พยายามสะท้อนแนวความคิดสำนึกความเป็นชาติของสิงคโปร์เพื่อให้นักเรียนรับรู้เช่นไร ชาติถูกจินตนาการในรูปแบบใดและการสร้างสำนึกความเป็นชาติของรัฐบาลในตำราชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นตั้งแต่ค.ศ.1971-2007 มีลักษณะสืบเนื่องและเปลี่ยนแปลงอย่างไร

วัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์ของการศึกษาการสร้างสำนึกความเป็นชาติโดยใช้ตำราประวัติศาสตร์มัธยมศึกษาตอนต้นของสิงคโปร์ มีดังนี้

1.เพื่อศึกษากระบวนการและพัฒนาการการสร้างสำนึกความเป็นชาติของสิงคโปร์ผ่านตำราประวัติศาสตร์มัธยมศึกษาตอนต้น

2.เพื่อศึกษาปัจจัยที่ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงของเนื้อหาตำราประวัติศาสตร์มัธยมศึกษาตอนต้นซึ่งสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงในการสร้างสำนึกความเป็นชาติของสิงคโปร์

---

[54] Ministry of Education, (2007), Nurturing Every Child, Retrived May 15, 2008, from www.moe.gov.sg/education/files/edu-booklet/edu-booklet-english.pdf

PDF Created with deskPDF PDF Writer - Trial :: http://www.docudesk.com

สมมติฐาน

ชนชั้นกลางของสิงคโปร์นั้นเติบโตขึ้นอย่างรวดเร็ว ในการนี้ชนชั้นกลางดังกล่าวมีแนวโน้มที่จะให้คุณค่ากับความเป็นปัจเจกชนมากขึ้นและต้องการมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น ซึ่งไม่สอดคล้องกับระบบการเมืองแบบพรรคเด่นพรรคเดียวซึ่งดำรงอยู่มาแล้วถึง 5 ทศวรรษ นอกจากนี้สิงคโปร์ได้สูญเสียบุคลากรที่มีการศึกษาให้กับตลาดแรงงานต่างประเทศมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง ด้วยเหตุนี้นับตั้งแต่กลางทศวรรษ 1980 เป็นต้นมา รัฐบาลสิงคโปร์จึงได้พยายามเน้นการสร้างสำนึกความเป็นชาติมากขึ้นโดยใช้เครื่องมือต่าง ๆ ที่หลากหลายซึ่งการศึกษาก็นับได้ว่าเป็นเครื่องมือที่สำคัญ ในการนี้เนื้อหาในตำราประวัติศาสตร์มัธยมศึกษาตอนต้นก็ได้มีการปรับเนื้อหาให้สอดคล้องกับแนวทางดังกล่าว โดยเน้นถึงความสำคัญของการเสียสละเพื่อสังคม รวมทั้งพยายามชี้ให้เห็นว่าความอยู่รอดทางเศรษฐกิจนั้นมีความสำคัญมากกว่าการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ขอบเขตการศึกษา

วิทยานิพนธ์นี้มุ่งศึกษาการสร้างสำนึกความเป็นชาติของสิงคโปร์โดยใช้ตำราประวัติศาสตร์มัธยมศึกษาตอนต้นที่ผลิตโดยกระทรวงศึกษาธิการเป็นข้อมูลในการวิจัย วิทยานิพนธ์นี้กำหนดขอบเขตระยะเวลาการศึกษา "การสร้างสำนึกความเป็นชาติของสิงคโปร์" โดยศึกษาจากตำราที่ใช้ในการเรียนการสอนตั้งแต่ ค.ศ.1971 – 2007 รวมเป็นระยะเวลา 36 ปี รายชื่อตำราประวัติศาสตร์มัธยมศึกษาตอนต้นที่ใช้ประกอบการวิจัยมีจำนวน 6 เล่ม ได้แก่

1. The certificate history of Malaya, 1400-1965. ตีพิมพ์ ค.ศ. 1971
2. A Portrait of Malaysia and Singapore ตีพิมพ์ ค.ศ. 1983
3. The Social and Economic History of Singapore เล่ม 1 และเล่ม 2 ตีพิมพ์ ค.ศ. 1984
4. History of Modern Singapore ตีพิมพ์ครั้งที่ 7 ใน ค.ศ. 1999 (หนังสือเล่มนี้พิมพ์ครั้งแรกใน ค.ศ.1984 และมีการปรับปรุงใน ค.ศ. 1994)
5. Understanding Our Past : Singapore from Colony to Nation ตีพิมพ์ครั้งแรก ค.ศ.1999
6. Singapore : From Settlement To Nation, Pre 1819-1971 ตีพิมพ์ครั้งแรก ค.ศ.2007

PDF Created with deskPDF PDF Writer - Trial :: http://www.docudesk.com

วิธีการศึกษา

วิทยานิพนธ์นี้อาศัยวิธีการทางประวัติศาสตร์ (Historical Approach) โดยการประมวลและวิเคราะห์จากหลักฐานชั้นต้น (Primary Sources) และหลักฐานชั้นรอง (Secondary Sources) นำเสนอเนื้อหาด้วยการบรรยายเชิงวิเคราะห์ (Analytical Description) กลุ่มหลักฐานที่ใช้ในการศึกษาแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มแรก หลักฐานชั้นต้นได้แก่ ตำราประวัติศาสตร์มัธยมศึกษาตอนต้นของสิงคโปร์ซึ่งตีพิมพ์ตั้งแต่ ค.ศ.1971 - 2007 หลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรประวัติศาสตร์ ที่ตีพิมพ์ตั้งแต่ ค.ศ. 1958 – 2005 และเอกสารจากทางราชการอื่นๆเช่น รายงานประจำปีของกระทรวงศึกษาธิการ สุนทรพจน์ของผู้ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

กลุ่มที่สอง ข้อมูลที่ได้จากหนังสือ งานวิจัย บทความ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการสร้างสำนึกความเป็นชาติสิงคโปร์ การศึกษา พัฒนาการทางเศรษฐกิจและการเมือง เป็นต้น

กลุ่มที่สาม ข้อมูลที่ได้จากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงการศึกษาธิการ หอจดหมายเหตุแห่งชาติของสิงคโปร์ ข้อมูลที่นำมาใช้ได้แก่ คำปราศรัย นโยบาย ภารกิจของแต่ละองค์กร เป็นต้น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การศึกษาเรื่องการสร้างสำนึกความเป็นชาติผ่านตำราประวัติศาสตร์มัธยมศึกษาตอนต้นของสิงคโปร์ คาดว่าจะได้รับประโยชน์ดังนี้

1.ทราบถึงความสืบเนื่องและความเปลี่ยนแปลงสำนึกความเป็นชาติในตำราประวัติศาสตร์มัธยมศึกษาตอนต้น รวมถึงปัจจัยที่ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงนั้น ๆ

2.ทราบถึงนโยบายรัฐบาลในมิติอื่น ๆ เช่น การทหาร เศรษฐกิจฯ นอกจากประเด็นเรื่องการศึกษาที่สะท้อนผ่านตำราประวัติศาสตร์มัธยมศึกษาตอนต้น

3.เรื่องที่ศึกษาน่าจะเป็นพื้นฐานในการทำความเข้าใจสำนึกความเป็นชาติของสิงคโปร์ในมิติอื่น ๆ มากขึ้น

PDF Created with deskPDF PDF Writer - Trial :: http://www.docudesk.com

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา

วิทยานิพนธ์เรื่อง “การสร้างสำนึกความเป็นชาติโดยใช้ตำราเรียนประวัติศาสตร์ : ศึกษากรณี ตำราประวัติศาสตร์มัธยมศึกษาตอนต้นของสิงคโปร์” แบ่งงานเขียนที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อที่ศึกษาออกเป็น 2 กลุ่มคือ 1. งานเขียนที่ศึกษาการสร้างชาติและประวัติศาสตร์ของสิงคโปร์ 2. งานเขียนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของสิงคโปร์

1. งานเขียนที่ศึกษาการสร้างชาติและประวัติศาสตร์ของสิงคโปร์

บทความเรื่อง “Nation-Building and the Singapore Story : Some Issue in the Study of Contemporary Singapore History” เขียนโดยอัลเบิร์ต ลู (Albert Lau) ในหนังสือชื่อ “Nation Building : five Southeast Asian histories” เป็นบทความที่กล่าวเกี่ยวกับ “ประวัติศาสตร์และการสร้างชาติ” ว่าประวัติศาสตร์ที่ใช้ในการสร้างชาติสิงคโปร์เป็นแบบการเล่าเรื่องโดยย้อนภาพในอดีตให้ปรากฏ โดยแสดงให้เห็นว่ามีการเปลี่ยนแปลงการให้ความสำคัญกับประวัติศาสตร์ในการสร้างชาติสมัยของนายกรัฐมนตรีลีกวนยิวกับสมัยของนายกรัฐมนตรีลีเซียนลุง (Lee Hsien Loong) ในการนี้ทั้งคู่มีนโยบายเกี่ยวกับการศึกษาและการมองประวัติศาสตร์ที่แตกต่างกัน กล่าวคือ ในสมัยของนายกรัฐมนตรีลีกวนยิววางนโยบาย “ตรวจสอบปัจจุบัน คิดถึงอนาคตและลืมอดีต”[55] ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากการหวนไปหาอดีตจะเป็นชนวนสงคราม ทำให้เกิดความแตกแยกขึ้นในสังคมเพราะความแตกต่างทางเชื้อชาติและวัฒนธรรม และเพื่อพัฒนาประเทศจึงมองไปข้างหน้ามากกว่ามองกลับหลังและนโยบายการศึกษาช่วยรองรับความต้องการในส่วนนี้สิงคโปร์จึงสามารถประสบความสำเร็จทางเศรษฐกิจในเวลาต่อมา จนถึงสมัยนายกรัฐมนตรีลีเซียนลุงที่มองว่าประวัติศาสตร์ควรเป็น “บทเรียน” ให้เรียนรู้ว่ามีอดีตเช่นไร และเขากล่าวว่า “ประเทศเล็ก ๆ ที่เอาตัวรอดจะต้องขึ้นอยู่กับความคิดที่มั่นคงในเรื่องอัตลักษณ์”[56] และเนื่องจากเด็กรุ่นใหม่เกิดมาในช่วงที่เศรษฐกิจเติบโตอย่างมากจึงทำให้ไม่รู้ประวัติศาสตร์การสร้างชาติเท่าที่ควร นายกรัฐมนตรีลีเซียนลุงจึงเสนอแนวความคิดการส่งผ่านดี เอ็น เอจากรุ่นหนึ่งสู่อีกรุ่นหนึ่งโดยการรู้รากเหง้าหรืออดีตที่จะนำไปสู่การรู้จักอัตลักษณ์ของตนในที่สุด ในการนี้

---

[55] Wang Gungwu, Nation Building : five Southeast Asian histories, p. 224.

[56] Ibid., p. 227.

PDF Created with deskPDF PDF Writer - Trial :: http://www.docudesk.com

รัฐบาลได้วางนโยบาย "การศึกษาแห่งชาติ" (National Education) เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว โดยเริ่มต้นการใช้นโยบายดังกล่าวอย่างเป็นทางการใน ค.ศ. 1997

บทความนี้จึงแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างนโยบายการศึกษากับการเขียนประวัติศาสตร์ของสิงคโปร์โดยผ่านเจตจำนงของผู้นำประเทศ ซึ่งนโยบายดังกล่าวก่อให้เกิดการปรับปรุงเนื้อหาตำราประวัติศาสตร์มัธยมศึกษาตอนต้นเพื่อให้สอดคล้องกับยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไป

ในขณะที่บทความของฮุยเชีย (Huichieh) เรื่อง "Telling the Singapore Story : History and Nation-Building in Singapore" ใช้แนวความคิดของเบนเนดิก แอนเดอร์สัน มาใช้เป็นกรอบในการมอง ผู้เขียนเสนอว่าชาติเป็นชุมชนจินตนาการทางการเมือง จึงเป็นได้ที่สิงคโปร์ได้กลายเป็นรัฐชาติก่อนจะเป็นชาติ ลีกวนยิวให้ความเห็นว่า

> เราเอาตัวรอดหลังจากนั้นเราก็รุ่งเรือง มันเกิดขึ้นได้อย่างไร คุณสมบัติของความเป็นชาติหายไป พวกเราคือกลุ่มคนที่แตกแยกและแตกต่าง เราไม่มีอดีต ภาษา วัฒนธรรมและศาสนาร่วมกัน เราไม่มีกาวทางสังคมที่จะยึดเราเข้าด้วยกันให้เป็นชาติ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องสร้างความรู้สึกถึงความเป็นชาตินี้ขึ้นมา

บทความดังกล่าวจึงชี้ให้เห็นถึงความคิดของนายกรัฐมนตรีลีกวนยิวในเรื่องการสร้างสำนึกความเป็นชาติที่รัฐบาลต้องการให้ภาษา ศาสนา และวัฒนธรรมที่แตกต่างกันดำรงอยู่ด้วยกันได้อย่างสร้างสรรค์ในสังคมโดยการพยายามหลอมชาวสิงคโปร์เชื้อชาติต่าง ๆ เข้าด้วยกันโดยไม่พยายามเข้าไปเปลี่ยนแปลงอัตลักษณ์ของแต่ละเชื้อชาติ

หนังสือเรื่อง The Separation of Singapore from Malaysia[57] เป็นงานเขียนที่มุ่งศึกษาปัจจัยที่นำไปสู่การแยกตัวของสิงคโปร์ออกจากสหพันธรัฐมาเลเซีย โดยปัจจัยดังกล่าวประกอบไปด้วย ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ปัจจัยทางการเมือง ปัจจัยทางเชื้อชาติ ปัจจัยภายนอกประเทศ ตลอดจนปัจจัยที่เป็นเงื่อนไขสภาพแวดล้อมของปัญหา ซึ่งทุกปัจจัยนั้นล้วนส่งผลอย่างเชื่อมโยงกันซึ่งทำให้สิงคโปร์ต้องแยกตัวออกมา โดยปัจจัยทางเศรษฐกิจเป็นปัจจัยที่มองเห็นได้ชัดเจนที่สุด ซึ่งปัจจัยทางเศรษฐกิจดังกล่าวก็คือ ความขัดแย้งทางเศรษฐกิจระหว่างสิงคโปร์กับรัฐบาลของสหพันธรัฐมาเลเซียในประเด็นทางเศรษฐกิจต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องตลาดร่วม ข้อตกลงทางเศรษฐกิจที่เรียกว่า 'the economic provision of the Malaysia Agreement' ตลอดจนเรื่องของนโยบายอุตสาหกรรมและการค้า ประเด็นเหล่านี้ล้วนกลายมาเป็นประเด็น

---

[57] Nancy McHenry Fletcher, The Seperation of Singapore from Malaysia.

PDF Created with deskPDF PDF Writer - Trial :: http://www.docudesk.com

ขัดแย้งที่แก้ไขได้ยาก ขณะที่ปัจจัยที่เป็นปัจจัยพื้นฐานที่สุดของความขัดแย้งและนำมาสู่การแยกตัวของสิงคโปร์นั้นก็คือ ปัจจัยทางการเมืองที่ลีกวนยิว พยายามจะนำเสนอความคิดทางการเมืองของตนในเวทีการเมืองระดับชาติ ซึ่งเป็นเวทีที่เต็มไปด้วยอุดมการณ์ทางการเมืองที่แตกต่างและตรงกันข้ามอย่างสิ้นเชิงกับแนวความคิดที่ลีกวนยิวต้องการให้เป็น ปัจจัยประการที่สาม คือ ปัจจัยเรื่องความแตกต่างทางเชื้อชาติระหว่างเชื้อชาติจีนกับเชื้อชาติมลายูที่ปรากฏออกมาในลักษณะของความรู้สึกอันเป็นปฏิปักษ์ต่อกัน ตลอดจนความหวาดกลัวของผู้นำชาวจีนที่กลัวการครอบงำทางการเมืองโดยชาวมลายูซึ่งมีจำนวนมากกว่า นอกจากนี้ การแยกตัวของสิงคโปร์ยังเกิดจากปัจจัยประการที่สี่ คือ ความแตกต่างและความขัดแย้งกันในแนวนโยบายระหว่างตุนกู อับดุล ระห์มันกับลีกวนยิว

กล่าวโดยสรุปแล้ว ภายใต้ความเป็นสหพันธรัฐมาเลเซียนั้น หมายถึง การที่แต่ละรัฐภายในต้องมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันทางนโยบาย หรืออย่างน้อยที่สุดก็เป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งนโยบายต่างประเทศ แต่สำหรับสิงคโปร์กับสหพันธรัฐมาเลเซียนั้นจะเห็นว่า ขัดแย้งกันในทุกปัจจัยที่กล่าวมาทำให้หลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะนำไปสู่การแยกตัวออกมาของสิงคโปร์ในท้ายที่สุดและเมื่อมองไปข้างหน้านั้น อัตลักษณ์ของสิงคโปร์ที่ถูกสร้างขึ้นใหม่ ทั้งมิติทางเศรษฐกิจ การเมือง เชื้อชาติ และจุดยืนต่อภายนอกก็ย่อมสร้างออกมาจากสิ่งที่สิงคโปร์ต้องการให้เป็นและขัดแย้งกับสหพันธรัฐมาเลเซียนั่นเอง ซึ่งสอดคล้องกับมุมมองของตุนกู อับดุล ระห์มัน ซึ่งมองว่าภายในความเป็นสหพันธรัฐมาเลเซียนั้น จะต้องประกอบไปด้วย ความเป็นเอกภาพ สอดประสาน และความร่วมมือ ซึ่งหากการคงอยู่ของสิงคโปร์ทำให้สหพันธรัฐมาเลเซียในภาพรวมต้องเสียศูนย์แล้วก็ควรจะปล่อยให้สิงคโปร์แยกตัวออกไปเสียดีกว่า

หนังสือเรื่อง Imagining Singapore[58] นั้นประกอบด้วยบทความ 14 บทความ งานเขียนชิ้นนี้มุ่งศึกษาความรู้สึกนึกคิดของชาวสิงคโปร์ ภายใต้คำถามที่ว่าชุดของความคิดเช่นนั้นมาจากที่ไหน มาได้อย่างไร มีการตกผลึกอย่างไร และสุดท้ายคือ ชุดของความคิดดังกล่าวนั้น มีบทบาทสำคัญอย่างไรต่อการกำหนดแบบแผนพฤติกรรมของชาวสิงคโปร์ในภาพรวม ขณะที่งานเขียนหลายชิ้นมุ่งทำความเข้าใจชุดความคิดภายในดังกล่าวผ่านทางตัวแบบทางการเมือง โครงสร้างทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ตลอดจนการศึกษาอุดมการณ์ทางการเมืองต่าง ๆ นั้น งานเขียนชิ้นนี้กลับใช้วิธีการศึกษาที่มุ่งให้ความสนใจต่อพลังขับเคลื่อนภายในที่ผลักดันให้เกิดสิ่งต่าง ๆ ที่กล่าวมาทั้งหมด ภายใต้สมมติฐานแห่งชุมชนจินตกรรมที่มองประวัติศาสตร์ว่าเป็น

---

[58] Ban Kah Choon, Anne Pakir and Tong Chee Kiong, Imagining Singapore, (Singapore : Times Academic Press, 1992)

PDF Created with deskPDF PDF Writer - Trial :: http://www.docudesk.com

กระบวนการที่ถูกสร้างและรังสรรค์ขึ้น กระทั่งออกมาเป็นชุดของวาทกรรม (discourse) ที่ปรากฏในทุกวันนี้ ด้วยเหตุดังกล่าว ในทรรศนะและกรอบความคิดแบบนี้จึงมองว่าทั้งโครงสร้างและกลไกทุกประการในสังคมซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของประวัติศาสตร์นั้นล้วนเป็นสิ่งที่ถูกจินตกรรมขึ้นด้วยเช่นกัน ที่กล่าวมาทั้งหมดนั้น เป็นแนวคิดในเบื้องต้นของงานเขียนชิ้นนี้ ซึ่งเป็นงานที่รวบรวมบทความของนักวิชาการหลายท่านที่แม้จะมีสิ่งสนใจต่างกันมีแนววิธีการศึกษาต่างกันแต่ทั้งหมดก็ล้วนอยู่ในกรอบแห่งภาพใหญ่เดียวกัน นั่นคือ กรอบความคิดที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น อาทิ

บทความของอัลเบิร์ต ลู จะเน้นในเรื่องของการรับรู้ผิด ๆ ของชาวสิงคโปร์ (รวมทั้งคนส่วนใหญ่บนโลก) เกี่ยวกับ 'อดีต' ว่ามีลำดับเหตุการณ์ มีความต่อเนื่องสอดประสานกันตามที่ 'ประวัติศาสตร์ที่จัดทำขึ้น' (โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ประวัติศาสตร์ในตำรา) ซึ่งเป็นประวัติศาสตร์ที่พยายามจะทำให้เราเห็นเช่นนั้น ซึ่งผลข้างเคียงที่ตามมาก็คือ อดีตที่ (ถูกทำให้) ต่อเนื่องสอดประสานนั้น ส่งผลให้ชาวสิงคโปร์ปฏิเสธความเป็นไปได้ที่ประวัติศาสตร์ที่จัดทำขึ้นดังกล่าวจะมิใช่ข้อเท็จจริง หากแต่เป็นเพียงสิ่งที่แต่งขึ้น ซึ่งคำถามดังกล่าวของลูนำไปสู่ข้อถกเถียงประการต่อมาว่าเมื่อเป็นเช่นนี้ การศึกษาอดีตเพื่อสังเคราะห์องค์ความรู้ที่เชื่อถือได้นั้นจึงควรจะศึกษาทั้งเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในเชิงประจักษ์ควบคู่ไปกับสัญญะรวมทั้งสิ่งที่สร้างเหตุการณ์ขึ้นมาซึ่งเป็นสิ่งที่อยู่ภายในเบื้องลึกและมองไม่เห็น

ขณะที่ลูเน้นศึกษาประวัติศาสตร์กับการเขียนประวัติศาสตร์นั้น บทความของบิลเวียร์ สิงห์ (Bilveer Singh) เน้นการศึกษายุทธศาสตร์ของสิงคโปร์นับจากการแยกตัวออกจากสหพันธรัฐมาเลเซียว่าการอยู่รอดของประเทศที่มีอายุเพียง 25 ปี และเป็นเพียงเกาะขนาดเล็กภายใต้ข้อจำกัดหลาย ๆ ประการนั้น ไม่เพียงแต่ต้องการยุทธศาสตร์ภายนอก เช่น การวางตัวต่อโลก การออกแบบระบบการเมืองฯลฯ เท่านั้น หากแต่ยังต้องอาศัยการกำหนดยุทธศาสตร์ภายในอันหมายถึงการสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันภายในกลุ่มชาวสิงคโปร์ที่แตกต่างหลากหลายทางเชื้อชาติและศาสนา อีกด้วย

ส่วนหนังสือเรื่อง **The Struggle Over Singapore's Soul**[59] นั้น มุ่งศึกษาการสร้างสำนึกความเป็นชาติของสิงคโปร์ในมิติของอุดมการณ์และค่านิยมแห่งชาติ โดยชี้ให้เห็นว่าการสร้างสำนึกความเป็นชาติในมิติดังกล่าวนั้น มีลักษณะของความพยายามผนวกค่านิยมตะวันตกเข้ากับค่านิยมตะวันออก ซึ่งส่งผลให้พลวัตของอุดมการณ์แห่งชาติสิงคโปร์นั้นจำต้องหมายถึงพลวัตของการรักษาความสมดุลระหว่างค่านิยมทั้งสองอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ อีกสิ่งหนึ่งที่งานเขียน

---

[59] Joseph B. Tamney, The Struggle Over Singapore's Soul, (New York : Walter de Gruyter, 1996)

PDF Created with deskPDF PDF Writer - Trial :: http://www.docudesk.com

ชิ้นนี้เน้นเป็นอย่างยิ่งก็คือบทบาทของรัฐบาลในฐานะที่เป็นตัวแสดงหลักในการสร้าง รักษา และปรับปรุงอุดมการณ์แห่งชาติดังกล่าวด้วยมาตรการต่าง ๆ โดยอุดมการณ์แห่งชาติของสิงคโปร์นั้นจะมีลักษณะของตะวันตกในทางเศรษฐกิจและมีลักษณะของตะวันออกหรือเอเชียในทางสังคมและการเมือง ซึ่งหากจะแยกเป็นข้อ ๆ แล้ว อุดมการณ์แห่งชาติของสิงคโปร์จะประกอบไปด้วยการให้ความสำคัญแก่สังคมส่วนรวมมากกว่าปัจเจกชน การถือเอาครอบครัวเป็นหน่วยพื้นฐานของสังคม การถือหลักฉันทามติซึ่งไม่นำไปสู่ความขัดแย้งกันและหลักของความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของเชื้อชาติและศาสนา

ในส่วนของมาตรการหรือวิธีการที่รัฐบาลใช้ในการสร้างและธำรงไว้ซึ่งอุดมการณ์แห่งชาตินั้นก็คือ กระบวนการอบรมกล่อมเกลาทางสังคมผ่านสถาบันหลักที่ให้การศึกษาแก่พลเมือง อาทิ สถาบันศาสนา ระบอบประชาธิปไตยแบบสิงคโปร์ ครอบครัว ตลอดจนระบบการเรียกเกณฑ์ทหาร ฯลฯ ซึ่งพอจะจำแนกได้ ดังนี้

สำหรับมาตรการผ่านสถาบันศาสนานั้น ในเบื้องต้นเกิดจากการที่รัฐบาลตระหนักว่าความเติบโตทางเศรษฐกิจนั้นอาจจะนำมาสู่การตัดพลเมืองออกจากความผูกพันทางศาสนา ซึ่งอาจจะทำให้ระบบศีลธรรมและคุณธรรมของสังคมสั่นคลอน ด้วยเหตุนี้รัฐบาลจึงได้ดำเนินมาตรการที่เรียกว่า ‘The Religious Knowledge Program’ หรือ ‘RK Program’ ซึ่งโดยสรุปแล้ว ก็คือ ความพยายามของรัฐบาลในการใช้ศาสนาเป็นเครื่องทัดทานผลกระทบจากลัทธิทุนนิยมอันเกิดจากการเติบโตทางเศรษฐกิจ อย่างไรก็ตาม รัฐบาลก็ตระหนักในความเป็นดาบสองคมของการส่งเสริมความเฟื่องฟูของการศึกษาศาสนา อาทิเช่น บางคำสอนของบางศาสนามีลักษณะไม่สอดประสานกับค่านิยมที่รัฐบาลต้องการให้ครอบงำสังคม กลุ่มทางศาสนาบางกลุ่มในหมู่ชาวจีนมีศักยภาพเพียงพอที่จะเป็นศูนย์กลางของการรวบรวมมวลชนและเคลื่อนไหวทางการเมืองได้ เป็นต้น ด้วยเหตุนี้รัฐบาลจึงพยายามดำเนินการในลักษณะของการชี้นำสังคมให้เห็นว่า ศาสนาที่แท้จริงจะไม่เปิดเผยออกสู่สาธารณะผ่านทางกิจกรรมการเมือง หากแต่ผ่านเฉพาะกิจกรรมทางความศรัทธาเท่านั้น นอกจากนี้ รัฐบาลยังมุ่งที่จะเลือกหยิบยืมเฉพาะบางค่านิยมของศาสนาที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจมาใช้มากกว่าจะส่งเสริมค่านิยมในคำสอนทั้งหมดของศาสนา

อย่างไรก็ดี ในยุคสมัยใหม่นั้นจะพบว่าการศึกษาทางศาสนานั้นถูกท้าทายอย่างมากจากระบบการศึกษาแบบสมัยใหม่ ซึ่งยึดตามหลักการของตะวันตกที่เน้นการพัฒนาศักยภาพและทักษะทางวิชาชีพเฉพาะทางควบคู่กับการพัฒนาค่านิยมทุนนิยมที่เน้นการจบออกมาแล้วสามารถประกอบอาชีพที่สร้างรายได้มาก ๆ มีการมองกันว่าแนวทางดังกล่าวละเลยเรื่องของ

PDF Created with deskPDF PDF Writer - Trial :: http://www.docudesk.com

คุณค่าทางศีลธรรมที่ดำรงอยู่มาก่อนในสังคมสิงคโปร์ส่งผลให้รัฐบาลสิงคโปร์ต้องปรับตัวโดยการสร้างสิ่งที่เรียกว่า “ค่านิยมร่วมกัน” ของชาวสิงคโปร์โดยใช้สถาบันอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากศาสนาเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้นในการกระจายค่านิยมร่วมนี้ไปสู่พลเมือง

หนังสือเรื่อง **Beyond The Port City**[60] ได้มุ่งศึกษาสิงคโปร์ใน 2 มิติที่เชื่อมโยงกัน คือ อัตลักษณ์แห่งชาติอันเป็นมิติภายในกับการเป็นเมืองท่าที่สำคัญของโลกอันเป็นมิติที่เปิดออกไปปฏิสัมพันธ์กับโลกภายนอกของสิงคโปร์ โดยชี้ให้เห็นว่าการเป็นเมืองท่าของสิงคโปร์นั้นเป็นมากกว่าการนำเอาความได้เปรียบในแง่ที่ตั้งที่เชื่อมโยงภูมิภาคอันเป็นแหล่งการผลิตขนาดใหญ่เข้ากับเส้นทางการเดินเรือโลก ดังจะเห็นได้ว่าสิงคโปร์ยังเป็นเมืองท่าที่มีความพยายามอย่างสูงในการพัฒนาบทบาทของตนเองในเศรษฐกิจโลก เพื่อเพิ่มพูนศักยภาพในการแข่งขันของตนเองในเวทีโลก อย่างไรก็ตาม สิงคโปร์ในยุคปัจจุบันนี้ก็แตกต่างไปจากสิงคโปร์ในยุคทศวรรษ 1990 ที่รุ่งเรืองมั่งคั่ง กระทั่งบางคนกล่าวขานว่าเป็น ‘มังกรตัวใหม่’ ทางเศรษฐกิจ โดยสิงคโปร์ในยุคปัจจุบันนั้นต้องพบกับแรงเสียดทานและการท้าทายต่าง ๆ มากมาย อาทิ วิกฤติต้มยำกุ้งเมื่อ ค.ศ.1997 ภัยคุกคามจากการก่อการร้ายภายใต้โลกยุคหลัง 9/11 2001 และอีกประการหนึ่งที่มองข้ามไม่ได้ คือ พลังแห่งโลกาภิวัตน์ที่พร้อมจะสั่นสะเทือนอัตลักษณ์ของชาวสิงคโปร์ที่ถูกทำให้เชื่อใน Asian Values

ในแง่ของอุดมการณ์หรือค่านิยมที่ประกอบกันขึ้นมาเป็นอัตลักษณ์ของชาวสิงคโปร์นั้น เป็นไปในทิศทางเดียวกับงานเขียนเรื่อง The Struggle Over Singapore’s Soul ที่มองว่ามีลักษณะของการผนวกและผสมผสานกันระหว่างค่านิยมตะวันตกกับค่านิยมตะวันออก แต่งานเขียนเรื่อง Beyond the Port City กล่าวละเอียดมากกว่าว่าค่านิยมตะวันตกที่มีอิทธิพลต่อการสร้างอัตลักษณ์ชาวสิงคโปร์ โดยเฉพาะในการพัฒนาทางเศรษฐกิจนั้นจะนำมาซึ่งWesternization , Internationalization, Commercialism, Materialism, Market-openness และGlobalization ที่ส่งผลให้เกิดการหล่อหลอมอัตลักษณ์ทางเศรษฐกิจของชาวสิงคโปร์ที่มีค่านิยมแบบตะวันตก และมีการจัดตั้งสถาบันแบบตะวันตก ทว่าขณะเดียวกัน ในทางสังคมและการเมืองนั้นจะพบว่าพรรคกิจประชาชนของสิงคโปร์ที่ยึดครองอำนาจมายาวนานนั้น มิได้มีลักษณะของค่านิยมทางการเมืองแบบตะวันตกแต่ประการใด โดยแม้จะมีการเลือกตั้งตามกำหนดอย่างต่อเนื่องแต่มักมีการวิพากษ์วิจารณ์ว่ามีลักษณะของอำนาจนิยม (Authoritarianism) โดยพรรคกิจประชาชนซึ่งเป็นรัฐบาลนั้นก็ได้ดำเนินมาตรการหลากหลายอย่างที่พยายามจะธำรงแนวทางดังกล่าวไว้โดยระบุว่า

---

[60] Ooi Giok Ling and Brain J. Shaw, Beyond The Port City, (Singapore : Prentice Hall, 2004)

PDF Created with deskPDF PDF Writer - Trial :: http://www.docudesk.com

เป็นค่านิยมแบบเอเชียหรือค่านิยมตะวันออก ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการรักษาสันติภาพ ความสงบและเสถียรภาพของระบบการเมืองและสังคมสิงคโปร์

ในแง่ของปัจจัยที่นำไปสู่การสร้างอัตลักษณ์ของสิงคโปร์นั้น งานเขียนชิ้นนี้กล่าวว่า มีหลายปัจจัยด้วยกันที่สร้างสรรค์อัตลักษณ์สิงคโปร์ขึ้นมา ได้แก่ ปัจจัยภูมิศาสตร์ ปัจจัยทางประวัติศาสตร์ ปัจจัยทางการเมือง และปัจจัยทางเศรษฐกิจ ในการนี้งานชิ้นนี้ได้สะท้อนให้เห็นว่าในบรรดาปัจจัยต่าง ๆ นั้น ปัจจัยทางเศรษฐกิจมีอิทธิพลมากที่สุดในการหล่อหลอมอัตลักษณ์ของชาวสิงคโปร์ขึ้นมา

2. งานเขียนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของสิงคโปร์

หนังสือเรื่อง **Struggles over Difference. Curriculum, Texts, and Pedagogy in the Asia-Pacific** เป็นหนังสือที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการศึกษา โรงเรียน ตำราและหลักสูตรในประเทศเอเชีย-แปซิฟิก บทต่าง ๆ ในหนังสือเล่มนี้เสนอความเข้าใจจากประสบการณ์และทฤษฎีว่าสิ่งเหล่านี้ควรมีรูปร่างเช่นไร ใครควรเป็นคนทำ สิ่งเหล่านี้ถูกบริหารและปฏิบัติเช่นไรผ่านอิทธิพลทางสังคม วัฒนธรรมและสถาบันโดยดูที่อัตลักษณ์ของแต่ละชาติ เพศสภาพและวัฒนธรรม

ในบทที่ 3 เรื่อง “State Formation, Hegemony, and Chinese School Curricula in Singapore and Hong Kong” เขียนโดยทิง ฮง วง (Ting-Hong Wong) นั้น ผู้เขียนได้วิเคราะห์สิงคโปร์และฮ่องกงในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ว่ามีความสัมพันธ์ที่ซับซ้อนอย่างเห็นได้ชัดระหว่างการสร้างประชาคมการเมืองกับผู้วางนโยบายทางการศึกษา ผู้เขียนเสนอว่าผู้บริหารฮ่องกงประสบความสำเร็จในการนำวัฒนธรรมจีนบรรจุลงในตำราเรียนเพราะว่าฮ่องกงเป็นสังคมชาติพันธุ์เดียวซึ่งมีเชื้อสายจีนเป็นใหญ่ ในขณะที่รัฐบาลสิงคโปร์เลือกที่จะลดอัตลักษณ์ความเป็นจีนในระบบการศึกษา

หลังจากสงครามโลกครั้งที่ 2 สิ้นสุดลง โรงเรียนจีนทั้งในสิงคโปร์และฮ่องกงต่างยังคงใช้หลักสูตรและตำราจากจีนแผ่นดินใหญ่ซึ่งเป็นการผลิตภายใต้กระทรวงการศึกษาที่นำโดยพรรคก๊กมินตั๋ง ต่อมาในช่วงต้นทศวรรษ 1950 อังกฤษพยายามดำเนินนโยบายปลดปล่อยอาณานิคมทำให้สิงคโปร์ตื่นตัวในการสร้างการปกครองที่ร่วมบริหารโดยชุมชน 4 เชื้อชาติ วิธีการการสร้างประชาคมการเมืองของสิงคโปร์คือ การกลมกลืนชาวจีนกับกลุ่มเชื้อชาติอื่น ๆ ความจำเป็นในการลดอัตลักษณ์ความเป็นจีนจึงมีความสำคัญเพราะหลังจากการยึดครองของญี่ปุ่น ความสัมพันธ์ระหว่างชาวจีนกับชาวมลายูเลวร้ายลง เพื่อหลีกเลี่ยงการกระตุ้นความเกลียดชังทางเชื้อชาติไม่ให้ขยายมากไปกว่านี้ ผู้บริหารของสิงคโปร์จึงลดอัตลักษณ์ความเป็นจีนในระบบการศึกษาลง

PDF Created with deskPDF PDF Writer - Trial :: http://www.docudesk.com

นอกจากนั้นการที่พรรคคอมมิวนิสต์จีนได้ทำให้หลายประเทศเชื่อว่าสิงคโปร์ คือ “ปักกิ่งน้อย” ยังเป็นแรงกระตุ้นที่สำคัญให้รัฐบาลลดอัตลักษณ์ความเป็นจีนลง หลักสูตรโรงเรียนจีนนั้นมีการปฏิรูปหลายครั้ง แต่ผู้เขียนจำกัดการศึกษา 2 สมัย คือต้นทศวรรษ 1950 เมื่อสิงคโปร์ยังอยู่ภายใต้การปกครองของอังกฤษ และต้นทศวรรษ 1960 เมื่อพรรคกิจประชาชนมีอำนาจในการปกครองอย่างสมบูรณ์

ต้นทศวรรษ 1950 รัฐบาลดำเนินนโยบายลดอัตลักษณ์ความเป็นจีนโดยการปฏิรูปหลักสูตรและตำราทำให้เกิดการต่อต้านจากชาวจีน โรงเรียนจีนหลายโรงเรียนตัดสินใจใช้ตำราเล่มเก่าแม้เล่มใหม่จะออกจำหน่ายแล้วก็ตาม ชาวจีนลุกขึ้นประท้วงการกระทำของอังกฤษที่ต้องการกำจัดวัฒนธรรมของตน เช่น การประท้วงด้วยการลงบทความในหนังสือพิมพ์ฯ

ต่อมา ต้นทศวรรษ 1960 หลังจากพรรคกิจประชาชนชนะการเลือกตั้งทั่วไป ค.ศ. 1959 นายกรัฐมนตรีลีกวนยิวสนับสนุนการลดอัตลักษณ์ความเป็นจีนและบรรจุวัฒนธรรมมลายูเข้าในหลักสูตรการเรียนการสอน

บทความนี้พยายามสะท้อนแนวนโยบายของนายกรัฐมนตรีลีกวนยิว หลังได้รับการเลือกตั้งเป็นรัฐบาลที่ต้องการลดอัตลักษณ์ความเป็นจีนซึ่งแตกต่างจากฮ่องกง เนื่องจากรัฐบาลสิงคโปร์ต้องการรวมเป็นหนึ่งในสหพันธรัฐมลายาเพื่อผลประโยชน์ของประเทศซึ่งการกล่าวถึง ”การลดอัตลักษณ์ความเป็นจีน” ของหนังสือเล่มนี้คล้ายกับบทความของ เอส โกปินาธาน (S. Gopinathan) เรื่อง **Singapore’s Language Policies. Strategies for a Plural Society** ซึ่งโกปินาธานพยายามตรวจสอบนโยบายที่เกี่ยวข้องกับภาษาในระบบการศึกษาของสิงคโปร์ด้วยความคิดที่จะทำให้เข้าใจความสัมพันธ์ของภาษาในขบวนการสร้างสำนึกความเป็นชาติ ที่กล่าวว่ามีส่วนคล้ายกันนั้นเพราะบทความนี้ชี้ให้เห็นเหมือนกันว่านโยบายของอังกฤษสนับสนุนภาษามลายูและภาษาอังกฤษแต่ละเลยภาษาจีนและภาษาต่าง ๆ ของชาวอินเดีย บทความนี้ไม่มีการแบ่งระยะเวลาอย่างชัดเจน สิ่งที่น่าสนใจคือการให้ข้อมูลในเรื่องการจัดการด้านการศึกษาของชาวอินเดียในสิงคโปร์ว่าไม่ค่อยประสบความสำเร็จเท่าใดในการก่อตั้งโรงเรียน

ในขณะที่หนังสือเรื่อง **Critical Perspective on Education** แบ่งพัฒนาการด้านการศึกษาของสิงคโปร์เป็นสามช่วงเวลาคือ ช่วงแรก ช่วงระยะเวลาการเอาตัวรอด ตั้งแต่ ค.ศ. 1959-1978 ช่วงต่อมา คือช่วงเพิ่มประสิทธิภาพ ค.ศ.1979-1996 และช่วงสุดท้าย ช่วงแสดงความสามารถ ค.ศ.1997-2006

ช่วงแรกคือ “ระยะเวลาแห่งการเอาตัวรอด” นั้น การศึกษาของสิงคโปร์มีเป้าหมายเพื่อผลิตแรงงานที่ได้รับการฝึกฝนจนชำนาญ หลังจากสิงคโปร์ได้รับอิสรภาพจากเจ้าอาณานิคม

PDF Created with deskPDF PDF Writer - Trial :: http://www.docudesk.com

รัฐบาลสิงคโปร์พยายามพัฒนาประเทศให้กลายเป็นประเทศอุตสาหกรรม รัฐบาลจึงต้องทำให้ทุกเชื้อชาติ คือ จีน มลายู ทมิฬและอื่น ๆ ได้รับการปฏิบัติทางการศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน

ช่วงที่สองคือ "ช่วงแห่งความมีประสิทธิภาพ" รัฐบาลปฏิรูประบบการศึกษาเพื่อที่จะผลิตแรงงานที่มีทักษะและประสิทธิภาพเพื่อรองรับการเติบโตทางเศรษฐกิจ ระบบการศึกษาจึงต้องถูกปฏิรูปให้เหมาะสมสำหรับทุกคน รัฐบาลได้ขยายและพัฒนาโครงการต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดความต้องการแรงงานมากขึ้น นโยบายของรัฐบาลจึงเป็นการพยายามฝึกฝนแรงงานให้เหมาะสมกับงานเหล่านั้นในภาคต่างๆ แต่เกิดปัญหาเนื่องจากนักเรียนที่จะกลายเป็นแรงงานลาออกมากกว่าร้อยละ 20 เนื่องจากไม่สามารถปรับตัวเข้ากับการเรียน 2 ภาษาได้ ส่วนช่วงแสดงความสามารถ ค.ศ.1997-2006 นั้น โก๊ะจ๊กตง (Goh Chok Tong) กล่าวว่า สิงคโปร์เป็นประเทศใหม่ (young nation) ฉะนั้น วัฒนธรรมจึงหยั่งรากไม่ลึกและความรู้สึกถึงอัตลักษณ์ของตนแข็งแกร่งไม่เพียงพอ วิธีเยียวยาของเขาคือให้พลเมืองเกิดสำนึกความเป็นชาติโดยการส่งเสริมด้านวัฒนธรรม ในการนี้การศึกษาของสิงคโปร์จะเป็นตัวผสานสังคมผ่านความเป็นหนึ่งเดียวท่ามกลางเชื้อชาติและศาสนาที่แตกต่าง

การศึกษาแห่งชาติจึงเริ่มต้นขึ้นอย่างเป็นทางการใน ค.ศ.1997 สุนทรพจน์ของรองนายกรัฐมนตรีลีเซียนลุง[61] กล่าวเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติว่าเกิดขึ้นเพราะนักเรียนชาวสิงคโปร์และคนรุ่นใหม่รู้ประวัติศาสตร์น้อยมาก ไม่รู้ว่าสิงคโปร์กลายเป็นประเทศที่มีเอกราชได้อย่างไรหรือประสบผลสำเร็จตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาได้เช่นไร ผู้เขียนเปรียบเทียบสิงคโปร์กับญี่ปุ่นและสหรัฐอเมริกาว่าโรงเรียนญี่ปุ่นสอนเกี่ยวกับการสร้างความรู้สึกความเป็นหนึ่งเดียวตั้งแต่เด็ก เช่น การใช้เครื่องแบบนักเรียนที่เหมือนกัน ฯลฯ ขณะที่สหรัฐอเมริกาเด็ก ๆ เรียนรู้เกี่ยวกับมรดกของจอร์ช วอชิงตัน (George Washington) ทั้งคำประกาศอิสรภาพ รัฐธรรมนูญ เป็นต้น การศึกษาแห่งชาติจึงต้องช่วยให้เด็กและคนรุ่นใหม่ชาวสิงคโปร์รู้สึกว่าพวกเขาเป็นส่วนหนึ่งของชาติ ทุกคนจึงต้องรู้ประวัติศาสตร์ชาติ โดยกล่าวถึงยุทธศาสตร์การเรียนการสอนวิชาต่าง ๆ ในระดับประถมศึกษาจนถึงมัธยมศึกษาว่าจะเอื้อให้รู้เกี่ยวกับชาติเช่นไร ซึ่งเสริมด้วยคำปราศรัยของ

---

[61] Speech by deputy prime minister , Lee Hsien Loong, (17 May 1997), Retrived November 26, 2008, from http://www.moe.gov.sg/media/speeches/1997/170597.htm

PDF Created with deskPDF PDF Writer - Trial :: http://www.docudesk.com

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ นายเตียวชีเฮียน (Teo Chee Hean)[62] ที่เห็นด้วยกับคำปราศรัยของรองนายกรัฐมนตรีลีเซียนลุง โดยได้กล่าวว่า “การมีประวัติศาสตร์ร่วมกันเป็นตัวช่วยประสานสังคมและคนเข้าด้วยกันในการรับรู้อัตลักษณ์ชุมชนและการมีมิตรภาพร่วมกัน”

การศึกษาแห่งชาติที่ดำเนินการมาตั้งแต่ ค.ศ.1997 จนถึงปัจจุบัน จึงเป็นความพยายามของรัฐบาลตั้งแต่สมัยนายกรัฐมนตรีโก๊ะจ๊กตงจนถึงรัฐบาลของนายกรัฐมนตรีลีเซียนลุง ในการที่จะสร้างสำนึกความเป็นชาติที่เน้นให้เห็นว่าชาวสิงคโปร์ที่ต่างเชื้อชาติกันจะสามารถดำรงอยู่เพื่อสร้างอนาคตร่วมกันได้

[62] Speech by the minister for education, Radm (Ns) Teo Chee Hean, (12 May 2000), Retrived November 26, 2008, from http://www.moe.gov.sg/media/speeches/2000/sp12052000_print.htm

PDF Created with deskPDF PDF Writer - Trial :: http://www.docudesk.com